

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์

สาขา

รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชา

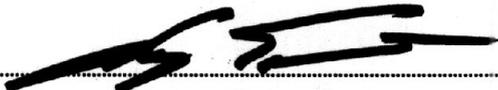
เรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาท
ขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

The Opinions of the Election Commission of Thailand Officials toward the Role of
Non - Governmental Organizations in the Election Inspection

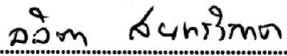
นามผู้วิจัย นางสาวอุไร มโนหรรค์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

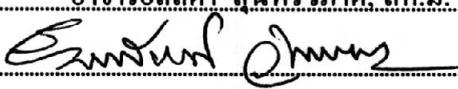
ประธานกรรมการ

()
อาจารย์ศรีรัฐ โกวังศ์, รป.ม., MS (CIS)

กรรมการ

()
อาจารย์อุทัยรา สุนทรวิภาต, ศก.ม.

กรรมการ

()
รองศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ, Ph.D.

หัวหน้าภาควิชา

()
รองศาสตราจารย์จตุพร บานชัน, M.S.S.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

()
รองศาสตราจารย์อุทัยรา สุนทรวิภาต, M.A.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาท
ขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

The Opinions of the Election Commission of Thailand Officials
toward the Role of Non - Governmental Organizations
in the Election Inspection

โดย

นางสาวอุไร มโนหรรทัด

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

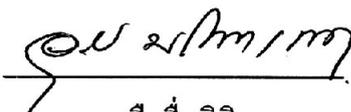
พ.ศ. 2549

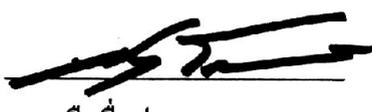
ISBN 974-16-1226-5

อุไร มโนหัตถ์ 2549: ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์ศรีรัฐ โกวงศ์, รป.ม., MS(CIS). 117 หน้า
ISBN 974-16-1226-5

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น
ของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการ
ตรวจสอบการเลือกตั้ง ประการที่สอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของ
องค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามปัจจัยส่วนบุคคล ประการสุดท้าย เพื่อศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งและ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็น
ที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
ครั้งนี้ คือ พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนกลาง จำนวน 263 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป
สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test การวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นต่อ
บทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัย
ส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความ
คิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกันยกเว้นปัจจัยด้านเพศ
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับความ
คิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ส่วนปัจจัยความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์เป็นไปใน
ทิศทางเดียวกันกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

16 / ๖๐๑ / 49

Urai Manoharatat 2006: The Opinions of the Election Commission of Thailand Officials toward the Role of Non - Governmental Organizations in the Election Inspection.

Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Mr.Srirath Gohwong, MPA, MS(CIS). 117 pages.

ISBN 974-16-1226-5

This research had three major objectives. Firstly, to study the level of the opinions of the Election Commission of Thailand officials toward the role of Non - Governmental Organizations in the election inspection. Secondly, to compare the opinions toward the role of NGOs in the election inspection according to personal characteristics. Thirdly, to study the relation between the perception of information, knowledge and understanding on the role of NGOs in the election inspection and the opinions of the Election Commission of Thailand officials toward that role. The sample was 263 officials of the Election Commission of Thailand. Data were collected by questionnaire and analyzed by using statistical software. The statistics employed in the research were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, F-test (One Way ANOVA) and Pearson's product moment correlation coefficient, at .05 significant level.

The results found that the opinions of the Election Commission of Thailand officials toward the role of NGOs in the election inspection was high. In addition, the results also showed that age, education level, position and duration affected the difference in the opinions, except sex. For the perception of the information about the role of NGOs in the election inspection did not significantly relate to their opinions. Finally, there was a positive relation between knowledge and understanding on the role of NGOs in the election inspection and the opinions toward the role of NGOs in the election inspection.

Urai Manoharatat

Student's signature

Srirath G.

Thesis Advisor's signature

16, MAR, 2006

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ศรีรัฐ โกวงศ์ อาจารย์ลลิตา สุนทรวิภาต รองศาสตราจารย์สมเกียรติ วันทะนะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัตร วัฒนธรรมา ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ด้วยความกรุณาของคณาจารย์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุง แก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งนักวิชาการทุกท่านที่ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูล เอกสารในการอ้างอิงประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคุณชจิตต์กุล ศิลธรรม และคุณศรีแพร ทวีลาภากุล และเพื่อนนิสิตปริญญาโท รุ่น 11 ที่มีความปรารถนาดี คอยกระตุ้น ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้กำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะ บากบั่นต่อการศึกษาตั้งแต่เยาว์วัย

สุดท้าย ต้องขอบคุณตัวเองที่ไม่ย่อท้อ พินฝ่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการศึกษา จนทำให้ประสบความสำเร็จในวันนี้ ความดีที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบให้แก่ผู้ที่กล่าวนามข้างต้น

อุไร มโนหรรทัด
มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	10
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	14
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	18
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	20
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชน	23
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	42
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย	51
สมมติฐานในการวิจัย	52
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	54
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	54
การสุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	63
ผลการวิจัย	63
ข้อวิจารณ์	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	91
ข้อเสนอแนะ	95
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	99
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย	106
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	55
2	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล	64
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง	66
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	68
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างด้านความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	71
6	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามเพศ	78
7	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามอายุ	78
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	80
10	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่	80
11	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามตำแหน่ง	81
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามตำแหน่ง เป็นรายคู่	82
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน	83
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน เป็นรายคู่	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท ขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงานสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง	84
16	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท ขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็นที่มี ต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งของ พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	85
17	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	95
ตารางผนวกที่		
1	แสดงค่าจำนวนความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงานสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง	115
2	แสดงค่าจำนวนความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงาน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	116
3	แสดงค่าจำนวนความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของ องค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงานสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง	117

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กระบวนการรับรู้

11

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนารมณ์หลักที่จะมุ่งปฏิรูปทางการเมือง ขยายสิทธิเสรีภาพและมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น ปฏิรูปกระบวนการเข้าสู่อำนาจรัฐ โดยเฉพาะปฏิรูประบบและกระบวนการเลือกตั้งเสียใหม่ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากการเลือกตั้งแบบเดิมหลายประการ นับตั้งแต่การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย การกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ การกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมและจัดการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งมีความสุจริต และเที่ยงธรรม และมุ่งเน้นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้องค์การเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์กรเอกชนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนกลางจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรเอกชน เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ เป็นผู้กำกับ ดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเอกชน การวินิจฉัย สั่งการในประเด็นปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการขององค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่องค์กรเอกชนเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2546 ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณ 7,070,590 บาท ให้แก่องค์กรเอกชนที่เสนอโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แทนตำแหน่งที่ว่าง) และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 588 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2547: 23-24) ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับองค์กรเอกชนที่เข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง จึงต้องมีการติดต่อ ประสานงานกัน อย่างไม่คลี่คลาย และจะต้องสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์

ของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้ภาคประชาชนเข้ามาร่วมสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้งให้มีความ สุจริต และเที่ยงธรรม แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานขององค์กรเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้งมีปัญหา อุปสรรค หลายประการที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร จากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยสังคมในปี 2543 พบว่า ปัญหา อุปสรรคขององค์กร เอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งเกิดจากความไม่ชัดเจนในบทบาทขององค์กรเอกชน ความไม่พร้อม ขององค์กรเอกชน ปัญหาการประสานงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับ องค์กรเอกชนอันเนื่องมาจากระเบียบปฏิบัติ (อมรธา, 2543)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงความคิดเห็นของพนักงาน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนกลางที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการ ตรวจสอบการเลือกตั้ง ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรเอกชนตรวจสอบ การเลือกตั้ง ให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง และตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ การเลือกตั้งมีความสุจริต เที่ยงธรรม โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการ พัฒนามาบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าเชื่อถือ ยอมรับของประชาชน อันจะเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนา ระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อ บทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้งและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบ การเลือกตั้งกับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทของ องค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์การเอกชน รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาถึงความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สังกัดส่วนงานในส่วนกลาง รวมจำนวนทั้งสิ้น 772 คน ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ตั้งแต่เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

นิยามศัพท์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำศัพท์ในความหมายและขอบเขต ดังนี้

“เพศ” หมายถึง เพศของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

“อายุ” หมายถึง อายุของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยนับอายุเต็มปฏิทินจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถาม

“ระดับการศึกษา” หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
2. ปริญญาตรี
3. ปริญญาโท หรือสูงกว่า

“ตำแหน่ง” หมายถึง สถานะทางหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ปฏิบัติงานระดับต้น คือ ตำแหน่งที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยผู้สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
2. ปฏิบัติงานระดับกลาง คือ ตำแหน่งที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
3. บริหารระดับกลาง คือ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการฝ่าย ผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการสำนักงาน และตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่า
4. บริหารระดับสูง คือ ตำแหน่งเลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้ตรวจการ ผู้ตรวจสอบภายใน และตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่า

“ระยะเวลาปฏิบัติงาน” หมายถึง จำนวนปีของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ โดยนับตั้งแต่วันที่เข้าปฏิบัติหน้าที่จนถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม

“องค์กรเอกชน” หมายถึง ชมรมหรือกลุ่มบุคคล สมาคม มูลนิธิ หรือองค์การอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งก่อตั้งโดยเอกชนเพื่อดำเนินกิจการอันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกันโดยมิใช่เป็นการแสวงหากำไร รายได้ หรือผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และองค์กรเอกชนที่จะยื่นคำขอรับการรับรองเพื่อช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง และจะต้องดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

“การตรวจสอบการเลือกตั้ง” หมายถึง การรับแจ้งเหตุ การสำรวจค่าใช้จ่ายการเลือกตั้ง การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

“การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง” หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น สื่อบุคคล หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โปสเตอร์ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต และอินทราเน็ต เป็นต้น

“ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง” หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเข้าใจ

“ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง” หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
6. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชน
7. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

การตรวจเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นในการศึกษารุ่นนี้ครอบคลุมความหมายของความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น การวัดความคิดเห็น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของความคิดเห็น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 231) ได้บัญญัติว่า ความเห็นคือ ข้อวินิจฉัยหรือความเชื่อที่แสดงออกตามที่เห็น ฐ หรือคิด

จำรอง (2534: 2) กล่าวว่า ความเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกต และวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคติตรงที่ทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

นพมาศ (2539: 99) กล่าวว่า ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมา โดยการพูด หรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่บุคคลแสดงออกนั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ เียงบวกหรือเชิงลบ ที่มีต่อการพิจารณาข้อเท็จจริงนำมาประเมินสถานการณ์ บุคคลหรือระบบอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ พฤติกรรม และสภาพแวดล้อม ก่อนตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นๆ ก็ได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องคล้ายคลึงหรือเหมือนกันเสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นในสิ่งนั้น มีผู้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไว้ ดังนี้

จำเรียง (2526: 248-249) กล่าวว่า กลุ่มทางสังคมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ คนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ที่มีรายได้มาก เป็นต้น

2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3. กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงข้ามกลุ่มที่เฉื่อยชาจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก

Oskamps (1977) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and physiology factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะพูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติ หรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางร่างกาย การให้รางวัล และการลงโทษ

4. สื่อมวลชน (Mass media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ

5. เจตคติของกลุ่ม และความคิดเห็นของกลุ่ม (Group determinants of attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็น หรือทัศนคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดจากกลุ่มสู่ตัวบุคคล

จากแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลนั้น จะมีแนวโน้มไปทางใดมีผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด ซึ่งประกอบไปด้วย ลักษณะส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น เช่น ประสบการณ์ สื่อ กลุ่มทางสังคม เป็นต้น

การวัดความคิดเห็น

พรเพ็ญ (2531) กล่าวว่า มีการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นอยู่หลายวิธี แต่ที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน
2. วิธีกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของความคิดเห็น
3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Differential Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น
4. วิธีวัดแบบลิเคท (Likert's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยยึดอันดับความเห็นว่าเป็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 ตามลำดับ

นอกจากการวัดโดยใช้ Scale Technique แล้ว ยังมีการวัดความคิดเห็นในลักษณะ Polling หรือการหั่งเสียงประชาชน และ Questionnaire หรือ การใช้แบบสอบถาม ซึ่งการหั่งเสียง ส่วนมากใช้กับการเลือกตั้งพรรคการเมืองหรือที่ทำอะไรเกี่ยวกับประชาชนก็ต้องการตรวจสอบ หั่งเสียงกันเพื่อหั่งดูว่าหาชนมีความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร ผลการหั่งเสียงจะออกมาตรง หรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นตัวแทนของ ประชาชน ได้หรือไม่ สำหรับ Questionnaire จะเป็นการถามความเห็นว่าเป็นด้วยหรือไม่ ดีหรือไม่ โดยแบ่งการสอบถามออกเป็น 2 แบบ คือ คำถามที่ถามเฉพาะเจาะจง และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกเพิ่มเติม แล้วนำความเห็นของคนส่วนมากมาจัดกลุ่มว่า เขาเหล่านั้นมี ความรู้สึกเป็นอย่างไร (สุชา, 2544: 272-273)

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การตรวจเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการศึกษาครั้งนี้ ครอบคลุมความหมายของการรับรู้ กระบวนการรับรู้ และแหล่งสื่อในการสื่อสาร ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ความหมายของการรับรู้

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้ ดังนี้

กันยา (2538: 127) กล่าวว่า สัญชาต หรือการรับรู้ คือ การใช้ประสบการณ์เดิม สิ่งเร้าที่ผ่าน ประสาทสัมผัสแล้วเกิดความรู้สึกรู้ความหมายว่าเป็นอะไร

รัจรี (2539: 1) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง ขบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่ รอบ ๆ ตัวเราที่ได้จากความรู้สึก ส่วนความรู้สึก เกิดจากการกระตุ้นอวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งมีอยู่ 5 ชนิด คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง การรู้สึกจึงเป็นขบวนการแรกหรือขบวนการพื้นฐานก่อนที่จะเกิดการรับรู้ขึ้น อวัยวะรับความรู้สึกแต่ละชนิดจะรับตัวกระตุ้นหรือพลังงานกระตุ้นเฉพาะ เมื่อมีการกระตุ้นอวัยวะรับความรู้สึกเกิดขึ้น เช่น มีแสงมากระทบนัยน์ตา มีเสียงมากระทบหู ทำให้เกิดการมองเห็น หรือเกิดการได้ยิน การรู้สึกจึงมีลักษณะง่ายตรงไปตรงมาไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ ส่วนการรับรู้จะเป็นขบวนการต่อไป คือ ตีความสิ่งที่

ได้จากการรู้สึกออกมาให้มีความหมายว่า สิ่งที่เห็นอยู่คืออะไร เสียงที่ได้ยินคือเสียงอะไร การรับรู้ จึงมีเรื่องของจิตวิทยา คือ การเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ เข้ามามีบทบาทร่วมอยู่ด้วย

เทพนม และ สวิง (2540: 6) สรุปว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการเลือกรับ การจัดระเบียบและการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่บุคคลพบเห็นหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับด้วยในสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ๆ

สุชา (2544: 132) อธิบายความหมายของการรับรู้ คือ การตีความหมายจากการสัมผัส (Sensation) ในการรับรู้ นั้น เราไม่เพียงแต่มองเห็น ได้ยินหรือได้กลิ่นเท่านั้น แต่เราต้องรับรู้ได้ว่า วัตถุหรือสิ่งที่เรารับรู้ นั้นคืออะไร มีรูปร่างอย่างไร อยู่ทิศใด ไกลกว่าเรามากน้อยแค่ไหน ในแง่ของพฤติกรรม การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้

ที่มา: สุชา (2544: 132)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ

1. การรู้สึก เป็นกระบวนการทางสรีระของมนุษย์เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าภายนอกร่างกายซึ่งมีใยประสาทรับความรู้สึกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสทั้งห้า และส่งไปยังสมองเพื่อตีความ

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นกระบวนการทางความคิดที่สลับซับซ้อน ซึ่งสามารถทำให้นบุคคลเห็นภาพที่ปรากฏต่อตนนั้น บางครั้งตรงกับความเป็นจริง และบางครั้งอาจแตกต่างไปจากความเป็นจริง จะช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและสามารถหาทางตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้ตรงจุด

สรุปความหมายของการรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่สมองตีความหรือแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากระทบกับประสาทสัมผัสทั้งห้า แสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่มีความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยในการตัดสินใจ

กระบวนการรับรู้

สิริอร (2544: 73-85) ได้อธิบายถึงกระบวนการรับรู้มี 3 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกรับรู้ สิ่งเร้ารอบกายของมนุษย์ที่กระทบต่อประสาทสัมผัสทั้งห้าเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แต่มนุษย์มีขอบเขตจำกัดในการรับรู้สิ่งเร้า ที่จะรับข้อมูลผ่านเข้าสู่สมองคือสิ่งที่มนุษย์ตั้งใจที่จะมองหรือที่จะฟังเท่านั้น สิ่งเร้าที่เลือกมักจะเป็นสิ่งเร้าที่มีความหมายและมีประโยชน์ต่อตัวมนุษย์และเลือกเฉพาะสิ่งเร้าที่สอดคล้องกับความต้องการ ค่านิยม และเจตคติ เพื่อนำส่งไปยังสมองในการตีความ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 อย่าง คือ ปัจจัยภายนอกของผู้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ประสบการณ์ในอดีตและการเรียนรู้ ความคุ้นเคยกับสิ่งเร้า แรงจูงใจหรือความต้องการ เป็นต้น
2. การจัดระเบียบและประเภทของสิ่งเร้า มนุษย์เรามักจะคัดเลือกและจัดประเภทของสิ่งเร้าตามลักษณะของรูปร่าง สี ขนาดของภาพและพื้น ตลอดจนการจัดกลุ่ม เพื่อเลือกการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ต่างกัน ตีความข้อมูลข่าวสารก็ต่างกัน ดังนั้น มนุษย์ย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วยนั้น ทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าใครเป็นผู้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้องมากกว่ากัน
3. การตีความ มนุษย์สามารถตีความ 2 ลักษณะ คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามภาวะวิสัย เป็นการตีความได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามอัตวิสัย เป็นการตีความสิ่งเร้าตามประสาทสัมผัสทั้งห้า

แหล่งสื่อในการสื่อสาร

มานิตย์ (2543: 66-68) กล่าวว่า สื่อเป็นเครื่องมือ หรือช่องทางในการสื่อสารและทำหน้าที่เป็นตัวกลางเพื่อนำข้อมูลจากรัฐไปสู่ประชาชน อาจปรากฏในรูปแบบของวงสนทนา สماعคมต่าง ๆ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ สื่อมวลชน ทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สื่อมีอิทธิพลอย่าง

มากในการสื่อสารเพราะสื่อสามารถสร้างเครือข่ายและโน้มน้าวจิตใจผู้รับสารได้ โดยปกติ สื่อมวลชนเป็นโครงสร้างการสื่อสารที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ตามช่องทางสื่อสารอื่น ๆ ก็มีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งอาจพิจารณาได้ ดังนี้

1. องค์กร ได้แก่ พรรคการเมือง ระบบราชการ สหภาพแรงงาน โรงเรียน เป็นต้น องค์กร แม้จะมีโครงสร้างคล้ายกัน แต่ก็อาจมีศักยภาพในการสื่อสารต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ใช้และ รูปแบบของระบบการเมือง

2. กลุ่ม กลุ่มแตกต่างจากองค์กรที่มีความมั่นคง ความเป็นสถาบันและความร่วมมือน้อยกว่า การสื่อสารนี้จะปรากฏในกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน ช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการไม่สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวารได้อย่างเพียงพอจึงจำเป็นต้องอาศัยกลุ่มช่วย

3. สื่อมวลชน สื่อมวลชนทำหน้าที่รายงานข่าวสาร หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ประชาชน ได้รับรู้ สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนได้เพียงบางส่วนเท่านั้น หากจะให้บรรลุ เป้าหมาย สื่อมวลชนต้องประสานความร่วมมือหรือเชื่อมโยงกับช่องทางอื่น ๆ เช่น องค์กร กลุ่ม ช่องทางพิเศษ

4. ช่องทางพิเศษ ได้แก่ การแสดงออกต่าง ๆ ของประชาชน เช่น การเดินขบวน การประท้วง ซึ่งถือเป็นช่องทางพิเศษในการสื่อสาร เพื่อเรียกร้องและรวบรวมผลประโยชน์ของประชาชนเข้าด้วยกันให้ผู้ปกครองหรือรัฐบาลได้รับรู้ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์พิเศษเพียง ครั้งคราวเท่านั้น แต่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของระบบการเมือง และวิถีทางการเมืองของประชาชน

แหล่งสื่อที่สำคัญในการสื่อสาร สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล เรียกว่า การสื่อสารด้วยปากเปล่า หรือ การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน เน้นที่ตัวบุคคลหรือกลุ่มเป็นหลักในการสื่อสาร เช่น บุคคล กลุ่ม องค์กร และช่องทางพิเศษ

2. การสื่อสารมวลชน เน้นที่การใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อหรือเรียกว่าระบบที่ใช้สื่อ ประกอบด้วย สมาชิกและเทคนิควิธี ซึ่งมีกลุ่มผู้มีความชำนาญเฉพาะด้านได้ใช้สื่อ หรือเครื่องมือทางเทคนิค เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ เพื่อเผยแพร่เรื่องราวไปยังผู้รับสารจำนวนมาก ซึ่งมีใช้คนกลุ่มเดียวและอยู่กระจัดกระจาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การรับรู้ข่าวสารผ่านทางแหล่งสื่อประเภทต่าง ๆ แล้วตีความหรือแปลความหมาย โดยอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยในการตัดสินใจ แล้วจึงแสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่มีความหมาย

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

การตรวจเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการศึกษาครั้งนี้ ครอบคลุมความหมายของความรู้ ระดับของความรู้ และการวัดความรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของความรู้

ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้หลายท่านดังนี้

สุภาพ (2539: 33-35) กล่าวว่า ความรู้คือ ความสามารถในการจดจำ การทวนความจำ ความทรงจำ การจัดกลุ่ม ตัดสินวิเคราะห์ รู้แบบแผน โครงสร้างและทฤษฎีในสิ่งที่ได้ศึกษามา

Bloom et al. (1984 : 62-77) ได้อธิบายความหมายของความรู้ไว้ว่า “ความรู้” หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุและ ปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน ดังนี้

1. ความรู้เฉพาะสิ่ง คือ การระลึกถึงสิ่งเฉพาะและชิ้นส่วนของสารที่อยู่โดดเดี่ยว การเน้นที่สัญลักษณ์ที่มีความหมายเชิงรูปธรรม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำเฉพาะ และความรู้ในเรื่องข้อเท็จจริงเฉพาะ

2. ความรู้เรื่องวิถีและวิธีการจัดการกระทำกับสิ่งเฉพาะ คือ ความรู้ในเรื่องวิถีทางในการจัดระเบียบ การตัดสินใจ และการวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้ง วิธีการค้นหา ลำดับผลที่ได้ และมาตรฐานของการตัดสินใจ ความรู้นี้จัดอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ ความรู้แบบแผนนิยม ความรู้เรื่องแนวโน้ม และลำดับเหตุการณ์ ความรู้เรื่องการจัดจำพวกและประเภท และ ความรู้เรื่องเกณฑ์ตามข้อเท็จจริง

3. ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ คือ ความรู้เรื่องแผนและรูปแบบที่สำคัญ ที่ได้รับการจัดรวบรวมไว้ โครงสร้าง ทฤษฎี และข้อสรุปจำนวนมากที่มีอิทธิพลต่อสาขาวิชา จัดเป็นความรู้ระดับสูง ได้แก่ ความรู้เรื่องหลักและข้อสรุปทั่วไป ความรู้เรื่องทฤษฎีและ โครงสร้าง

บุญธรรม (2535: 7) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้วและรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่และเนื้อหาวิชา และวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย

สมศักดิ์ (2538: 2-4) ได้อธิบายความหมายของความรู้ ในทางสังคมศาสตร์ว่า ความรู้เกิดจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมของมนุษย์ที่ประสบ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม เราอาจกล่าวได้ว่า มนุษย์มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม ทั้งธรรมชาติและสังคม ซึ่งจะมิบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จะต้องเข้าใจสิ่งแวดล้อมและสังคม และรู้จักกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่มาจากสิ่งแวดล้อมและสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมนุษย์จะต้องหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสาเหตุ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสังคม ซึ่งความรู้ของมนุษย์ได้มีการพัฒนามามากมาย และมีหลายระดับของความรู้ตามความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ กล่าวคือ

1. ความรู้ในทัศนะของบุคคลทั่วไปมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานและความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลทั่วไป ในที่นี้ หมายถึงประชาชนทั่วไปที่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภาระการเรียนการสอน เช่น ชาวไร่ ชาวนา พ่อค้า นักธุรกิจ ชาวบ้านทั่วไป และอื่น ๆ บุคคลทั่วไปเหล่านี้ มีทัศนะต่อความหมายของความรู้ ที่เกิดจากความรู้และความเข้าใจ การถ่ายทอดสืบต่อจากประเพณี แต่จะไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ทางธรรมชาติและ ทางสังคมของบุคคล ไม่สามารถเรียบเรียงเป็นความคิดรวบยอดได้

2. ความรู้ในทัศนะของนักวิชาการมีลักษณะต้องเป็นวิทยาศาสตร์ เนื่องจากนักวิชาการสนใจเรื่องข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ ความรู้นั้นจะต้องมีเหตุและผล สามารถที่จะสังเกตได้ เพียงตรงและเชื่อถือได้ นักวิชาการจึงสนใจที่จะค้นคว้าความรู้ว่ามีระบบตามแขนงวิชาการของตน เพื่อที่จะนำความรู้นั้นสร้างทฤษฎีต่อไป จึงกล่าวได้ว่า ความรู้ในทัศนะของนักวิชาการ คือ องค์ความรู้ที่มีลักษณะที่สามารถกล่าวเป็นความคิดรวบยอด มีลักษณะของนามธรรมเป็นส่วนมาก อาจจะเห็นว่าแต่ละสาขาวิชาต่างๆ ก็จะมีความรู้ในแขนงวิชานั้นๆ แตกต่างกันไป บุคคลต่างสาขาความรู้อาจจะไม่เข้าใจลึกซึ้งเท่ากับบุคคลในสาขานั้น และยังเป็นบุคคลธรรมดาที่จะไม่เข้าใจในคำศัพท์ หรือแนวความคิดของนักวิชาการต่างๆ เหล่านั้น

3. ความรู้ในทัศนะของนักปฏิบัติ ความหมายของความรู้ ของนักปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและที่อธิบายได้ในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้ เราอาจจะกล่าวได้ว่า นักปฏิบัติเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ของนักวิชาการและบุคคลทั่วไป เพื่อนำความรู้นั้นลงไปทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ระดับของความนึกคิด ความลึกซึ้งของความรู้ อาจจะอยู่ในรูปธรรมและนามธรรมของบุคคลทั่วไป

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมการรับรู้ที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และเรื่องราวในด้านต่างๆ โดยการอ่าน การได้ยิน ได้ฟัง การจดจำ และการย้อนรำลึกที่บุคคลสามารถเก็บรวบรวมได้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้และจากประสบการณ์

ระดับของความรู้

ความรู้มีอยู่มากมายรอบ ๆ ตัวเรา และสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ (มนตรี: 2537)

ระดับแรก ความรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวเรา ซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส มองเห็น ได้ยิน ดมกลิ่น และลิ้มรสได้ เช่น ความร้อน - เย็น ความสว่าง - มืด เสียงดัง - เบา กลิ่นหอม -เหม็น และรสเค็ม - หวาน เป็นต้น ความรู้ระดับต้นนี้อาจเรียกว่า ความรู้สึก

ระดับที่สอง ได้แก่ ความรู้ด้านภาษา ซึ่งจะทำได้ทั้งอ่านและเขียนหนังสือได้ ฟังเข้าใจ ฟังวิทยุและดูทีวีรู้เรื่อง ตลอดจนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สะสมและตกทอดกันมา

ระดับที่สาม ได้แก่ ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาเล่าเรียน ทำให้คิดเลขเป็น คำนวณดอกเบี้ยได้ ออกแบบอาคารได้ เขียนบทละครได้ ใช้คอมพิวเตอร์เป็น รู้กฎหมายบ้านเมือง รู้จักกฎเกณฑ์ทางฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ เคมีและชีววิทยา วินิจฉัยโรคและรู้วิธีการรักษาโรค เป็นต้น ความรู้วิชาการเหล่านี้มักจะต้องเรียนรู้จากครู อาจารย์ เอกสาร ตำราทางวิชาการหรือผู้ที่รู้เรื่องนั้น มาก่อน

ระดับที่สี่ ได้แก่ ความรู้ใหม่เป็นความรู้ที่ไม่เคยมีอยู่ก่อน ได้มาโดยการค้นคว้าวิจัย การคิดค้นกระบวนการใหม่ และควรจะหาแนวทางในการนำความรู้ใหม่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิดการพัฒนา

การวัดความรู้

พวงรัตน์ (2540: 97) กล่าวว่า เครื่องมือสำหรับวัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมากมี 3 แบบ ดังนี้

1. แบบปากเปล่า เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคลให้ตอบกันได้
2. แบบเขียนตอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ
 - 2.1 แบบความเรียง เป็นการให้ผู้ตอบได้เรียบเรียงคำพูดของตนเอง แสดงทัศนคติและความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระภายใต้หัวข้อที่กำหนด มีข้อเสียที่การให้คะแนนทำให้ความเป็นปรนัยได้ยาก
 - 2.2 แบบจำกัดคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 4 แบบคือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ
3. ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมโดยการกระทำจริง เช่น การทดสอบทางดนตรี พลศึกษา เป็นต้น

เยาเวตี (2540: 205) กล่าวว่า การวัดความรู้^{นั้น}เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราว หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือความจำ

จากแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะจดจำระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริง รายละเอียดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยวิธีการวัดความรู้โดยใช้แบบทดสอบในรูปแบบที่เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการวัดระดับความรู้ความเข้าใจ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง หมายถึง ความสามารถของพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในการที่จะจดจำ หรือการระลึกถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริงรายละเอียด หรือความจริงต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

การตรวจเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการศึกษาค้นคว้า^{นี้} ครอบคลุมความหมายของบทบาท และลักษณะของบทบาท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของบทบาท

นักวิชาการได้ให้ความหมาย คำว่า “บทบาท” (Role) ไว้หลายประการ ได้แก่

งามพิศ (2538: 96) ให้ความหมายคำว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร (Role Expectation) เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มหรือสังคมเพื่อให้ผู้สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถพยากรณ์พฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้

สุชา (2544: 269) กล่าวว่า บทบาทของบุคคลในสังคมขึ้นอยู่กับสถานภาพ บทบาทในสังคมคือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือหน้าที่ที่สังคมกำหนดขึ้นไว้ให้บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ บทบาทในสังคมซึ่งแตกต่างกันไปตามสถานภาพของเขา

เรื่อนแก้ว (2542: 7) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมซึ่งคาดหวังให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามสถานภาพที่ดำรงอยู่ บทบาทเป็นลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ บทบาทเป็นการแสดงออกตามหน้าที่หรือการแสดงออกตามความคิดหรือความคาดหวัง เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยยึดถือเอาฐานะหรือหน้าที่ทางสังคมของเขาเป็นมูลฐาน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 602) ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทพ่อแม่ บทบาทครู หรือหน้าที่ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

Levinson (1971 อ้างถึงใน เวชยันต์, 2546: 10) สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน (norms) ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่มีลักษณะในตนเองเดียวกันซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งที่สังคมกำหนดให้ บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการชี้บ่งถึงหน้าที่อันควรกระทำ
2. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ
3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

ลักษณะของบทบาท

จันงค์ และคณะ (2533: 25-46) กล่าวว่า บทบาทสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่ง ๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

2. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นจะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับ ค่านิยม ทักษะคติ บุคลิกภาพ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริงซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกดดันของกลุ่มต่าง ๆ และบทบาทที่กระทำจริง อาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ได้

จากความหมายของบทบาทดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ เพียงกระทำ นั่นคือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้นๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การตรวจเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในการศึกษาครั้งนี้ ครอบคลุมความหมายของการเลือกตั้ง หลักการของการเลือกตั้ง และความสำคัญของการเลือกตั้ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองประเทศ สำหรับความหมายของการเลือกตั้ง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จรรยา และ พรศักดิ์ (2537: 1) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและรัฐบาล เป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและ

สนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองและการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน

ไพฑูรย์ (2538: 19) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า หมายถึง การที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนจากบุคคลหลาย ๆ คน หรือเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้ไปทำการอันใดอันหนึ่งแทนตนเองโดยอิสระเสรีและสุจริต

วัชร (2541: 8) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง เป็นการตัดสินใจเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบาย วิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตน โดยคาดหวังว่าจะนำนโยบายหรืออุดมการณ์นั้นไปเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ พิกัดผลประโยชน์ของประชาชน

คณิน (2548: 846-847) กล่าวว่า การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการคัดสรรบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องได้รับอนุมัติมอบหมายจากประชาชนโดยผ่านวิธีการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะถือว่าเป็นหัวใจของกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริงต้องเป็นการเลือกตั้งโดยตรง และลับ เท่านั้น

การเลือกตั้งไม่ได้หมายความว่าความจำกัดอยู่เฉพาะแก่การที่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิของตนหย่อนบัตรลงคะแนนเพื่อเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรหรือผู้บริหารในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการให้ความชอบธรรมแก่รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือแก่ตัวผู้ปกครอง แต่การเลือกตั้งยังเป็นการสื่อสารติดต่อกันระหว่างผู้ปกครองและผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง เป็นกระบวนการกล่อมเกลางานการเมืองที่สำคัญ เป็นโอกาสที่องค์กรทางการเมืองต่าง ๆ จะได้เข้าไปสัมผัสและปลุกเร้าประชาชนให้ใช้สิทธิที่จะเลือกทางออกให้แก่สังคม (กระมล และคณะ, 2531: 1-2)

หลักการของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจะมีความหมายและถือว่าเป็นที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาล หรือผู้ปกครองต้องมีหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ที่ยอมรับเป็นสากล ดังนี้ (วัชรรา, 2544: 38)

1. หลักการเลือกตั้งโดยอิสระ (Freedom of election) คือ การไม่ถูกบังคับ ควบคุม หรือแทรกแซงสั่งการจากองค์กรอำนาจใด ๆ กล่าวคือ เป็นการออกเสียงเลือกตั้งที่ปราศจากการกระทำใด ๆ ที่เป็นเหตุให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงที่แท้จริงของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง
2. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา (Periodic election) คือ การกำหนดเวลาการเลือกตั้งที่แน่นอนในแต่ละรอบการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสตรวจสอบเปรียบเทียบ ทบทวน แก้ไข และใช้โอกาสใหม่ในการตัดสินใจเลือกตั้งครั้งต่อไป
3. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงหรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Genuine election) คือ การดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ตามตัวบทกฎหมาย และจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งให้ได้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ หากการเลือกตั้งนั้นไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรมอย่างแท้จริง
4. หลักการออกเสียงอย่างทั่วถึงและเป็นการทั่วไป (Universal suffrage) คือ การเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง เปิดกว้างและมีข้อจำกัดเป็นอุปสรรค ขัดขวางให้น้อยที่สุด รวมถึงการส่งเสริมความสะดวกในการใช้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเพื่อให้การใช้สิทธิเกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด
5. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal suffrage) คือ การที่บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนนเสียงคนละหนึ่งเสียงและคะแนนเสียงทุกคะแนนเสียงมีน้ำหนักเท่ากัน

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

กมล และคณะ (2531) ได้สรุปความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ ดังนี้

1. เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
2. เป็น “ห้ามล้อ” ทางการเมือง
3. เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
4. สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครอง
5. ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม
6. ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง
7. ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และทำให้ประชาชนเห็นความจำเป็นของการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชน

การตรวจสอบเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการศึกษารุ่นนี้ ครอบคลุมความหมายขององค์การเอกชน ลักษณะขององค์การเอกชน บทบาททางการเมืองขององค์การเอกชนในการส่งเสริมประชาธิปไตย ความจำเป็นของการมีองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง สาเหตุที่กำหนดให้องค์การเอกชนเป็นผู้ตรวจสอบการเลือกตั้ง และการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์การเอกชน ดังมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายขององค์การเอกชน

นักวิชาการได้ให้ความหมายขององค์การเอกชนไว้หลายท่าน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “องค์การเอกชน” ซึ่งเป็นคำที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในความหมายเดียวกับคำว่า “องค์กรพัฒนาเอกชน”

สุริชัย (2527: 8) ให้ความหมายว่า องค์กรเอกชน หมายถึง องค์กรอาสาสมัครที่ไม่คำกำไร เป็นองค์กรที่ดำรงอยู่เป็นอิสระจากหน่วยราชการ และมีบทบาทในการร่วมแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของประชาชนกลุ่มที่เผชิญปัญหาหรือด้อยโอกาสในสังคม

ภูมิธรรม (2527: 23) ได้ให้ความหมายขององค์การเอกชนว่าหมายถึง องค์กรหรือมูลนิธิ หรือสมาคมหรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะเป็นสถาบันนอกระบบราชการ รวมตัวกันขึ้นตามกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มศึกษา กลุ่มสนใจ หรือกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อที่จะดำเนินบทบาทในการช่วยเหลือและช่วยคลี่คลายปัญหาในสังคม การบริการสังคม รวมทั้งการพัฒนาสังคม โดยมีได้แสวงหากำไรหรือผลประโยชน์ใด ๆ

อมรา (2534: 1) ให้ความหมายขององค์การเอกชนว่า คือ องค์กรที่ไม่หวังกำไร และมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการแก่สาธารณชน ไม่ว่าจะในรูปแบบขององค์การเอกชนเพื่อการพัฒนา (Non-Governmental development organization) หรือในรูปแบบขององค์กรการกุศล (Philanthropic organization)

นฤมล, จตุรงค์ และ ลัดดาวัลย์ (2541: 9) นิยามองค์การเอกชน หมายความว่าถึง องค์กรที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น มูลนิธิ สมาคม ชมรม กลุ่ม โครงการ คณะกรรมการ สหภาพ สหกรณ์ ศูนย์ ฯลฯ ที่มีลักษณะเป็นเอกชน ไม่แสวงหากำไร มีวัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อสังคม หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ ในกรณีประเทศไทย องค์กรพัฒนาเอกชนหมายความว่ารวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน กลุ่มนักคิด นักวิชาการ องค์กร นักศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนด้านศาสนา องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรพัฒนาเอกชนอื่น ๆ ที่เน้นเฉพาะด้าน เช่น สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข และสวัสดิการสังคม เป็นต้น

จตุรงค์ (2542: 62) ให้ความหมายขององค์การเอกชนในบริบทของสังคมไทยไว้ว่าหมายถึง องค์กรที่เป็นอิสระจากหน่วยราชการ รวมตัวกันขึ้นตามกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มศึกษา กลุ่มสนใจ หรือกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อที่ดำเนินบทบาทในการช่วยคลี่คลายปัญหาในสังคม บริการสังคม พัฒนาสังคม รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยมีได้แสวงหากำไรหรือผลประโยชน์ใด ๆ ในสังคมไทย และองค์กรพัฒนาเอกชนยังครอบคลุมถึง มูลนิธิ หรือสมาคม รวมทั้งกลุ่มคณะกรรมการ หรือชมรม ซึ่งอาจจะไม่ได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิหรือสมาคมอย่างเป็นทางการ แต่ได้มีบทบาทในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

โคทม (2542: 4) ให้ความหมายขององค์การเอกชน หมายความว่า ภารกิจเอกชน และองค์การเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งบางครั้งอาจเรียกชื่อรวม ๆ กันว่า ประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งองค์กรภาครัฐและองค์การเอกชนต้องเกื้อกูลเสมือนเป็นระบบนิเวศทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2547: 23) ได้ให้คำนิยาม “องค์กรเอกชน” หมายความว่า ชมรมหรือกลุ่มบุคคล สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งที่เป็น นิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งก่อตั้งโดยเอกชนเพื่อดำเนินกิจการอันมีลักษณะต่อเนื่อง ร่วมกัน โดยมีใช่เป็นการแสวงหากำไร รายได้ หรือผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน

Clarke (1995 อ้างถึงใน นฤมล และคณะ, 2541: 28) ได้นิยามว่า องค์กรเอกชน หมายถึง องค์กรที่มีลักษณะเป็นเอกชนไม่แสวงหากำไร มีวัตถุประสงค์กิจกรรมเพื่อสังคม หรือเพื่อ สาธารณประโยชน์

จากความหมายขององค์กรเอกชนที่มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายประการ สรุปได้ว่า องค์กร เอกชน หมายถึง กลุ่มบุคคล หรือองค์กรของเอกชน ทั้งที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ ไม่แสวงหากำไร หรือผลประโยชน์มา แบ่งปันกัน

ลักษณะขององค์กรเอกชน

Clarke (1995 อ้างถึงใน นฤมล และคณะ, 2541: 12) กล่าวถึงลักษณะขององค์กรเอกชน ในแต่ละประเทศมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันตามบริบทของสังคมการเมืองในประเทศนั้น ๆ แต่มี ลักษณะร่วมที่สำคัญ คือ เป็นองค์กรที่อิสระจากโครงสร้างของรัฐไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของตลาด โดยลักษณะเฉพาะที่สำคัญขององค์กรเอกชน คือ

1. แตกต่างจากองค์กรของรัฐและสถาบันทางการเมือง โดยเฉพาะพรรคการเมือง
2. ไม่แสวงหากำไรมีลักษณะแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากบริษัทหรือวิสาหกิจต่าง ๆ
3. มีลักษณะเป็นงานอาสาสมัคร แต่อาจมีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำที่ได้รับเงินเดือนจาก พื้นฐานประสบการณ์ หรือการฝึกอบรม
4. มีฐานะทางกฎหมาย แตกต่างจากกลุ่มผลประโยชน์หรือองค์กรอาชญากรรม

5. มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังคมส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์เฉพาะสมาชิกหรือฐานคะแนนเสียง

6. มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการและถูกควบคุมตรวจสอบโดยผู้สนับสนุนและสาธารณชน

บทบาททางการเมืองขององค์กรเอกชนในการส่งเสริมประชาธิปไตย

นฤมล และคณะ (2541: 13-14) กล่าวว่า นักทฤษฎีส่วนใหญ่มองบทบาททางการเมืองขององค์กรเอกชนในฐานะเป็นพลวัตที่สำคัญของประชาสังคมอยู่เป็น 2 แบบ กล่าวคือ

1. องค์กรพัฒนาเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย (Agent for democratization) ในสังคม โดยเฉพาะเป็นพลวัตที่สำคัญในการส่งเสริมศักยภาพด้านประชาธิปไตยของประชาสังคม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ องค์กรพัฒนาเอกชนเป็นพลังผลักดันประชาสังคมให้เป็นประชาธิปไตย

2. องค์กรพัฒนาเอกชนถูกมองว่าเป็นกลไกของกลุ่มต่าง ๆ ในระดับรากหญ้า (A mechanism of grassroots organization) ที่ใช้ในการแก้ปัญหาสังคมและสร้างประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า

ในกรณีประเทศไทยจะเห็นได้ว่าบทบาททางการเมืองขององค์กรพัฒนาเอกชนนั้น นับได้ว่าเป็นพลังที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมือง การสนับสนุนกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่การเลือกตั้งผู้บริหารประเทศ การกำหนดนโยบายของรัฐ ไปจนถึงการปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ นับเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งขององค์กรพัฒนาเอกชนไทยในสองรอบทศวรรษที่ผ่านมา โดยที่ประชาธิปไตยในทัศนะขององค์กรพัฒนาเอกชนนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะแค่การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุก 4-5 ปี เพื่อเลือกตัวแทนที่จะเข้าไปทำหน้าที่ตัดสินใจแทนประชาชนเท่านั้น แต่ประชาธิปไตยยังหมายถึง ความยุติธรรม ความเสมอภาค และสังคมที่ยั่งยืน ดังนั้น องค์กรพัฒนาเอกชนเหล่านี้จึงสนับสนุนกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ที่ประชาชนระดับล่างสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยเฉพาะสิ่งที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของพวกเขา

สมพร (2543: 11-12) กล่าวว่า องค์กรพัฒนาเอกชนควรมีบทบาทสำคัญ 3 บทบาท คือ

1. การตรวจสอบหรือเฝ้าระวัง (Watchdog)

องค์กรพัฒนาเอกชนควรมีบทบาทการตรวจสอบหรือเฝ้าระวังและติดตาม สถานการณ์ และปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้น แจ้งให้ทางราชการและประชาชนทราบถึงปัญหา และจัดให้มีการประชุมสัมมนาทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางร่วมมือกับทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหา

2. การเป็นปากเสียง (Advocacy)

องค์กรพัฒนาเอกชนควรทำหน้าที่เป็นปากเสียง หากมีปัญหาที่ทำให้ประชาชน ได้รับความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรม ก็ทำหน้าที่เป็นปากเสียงแจ้งให้รัฐบาลและหน่วยราชการ ที่เกี่ยวข้องทราบ และร่วมมือในการแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักปรีชาหาหรือและประนีประนอมกัน มากกว่าการประจันหน้าและใช้ความรุนแรง

3. การเป็นตัวเร่ง (Catalyst)

องค์กรพัฒนาเอกชนควรทำหน้าที่เป็นตัวเร่งเพื่อให้รัฐบาล หน่วยราชการ องค์กร และประชาชน มีความตระหนัก (awareness) ในปัญหาที่เกิดขึ้น มีจิตสำนึกที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาและ มีการกระทำร่วมกันในการแก้ไขปัญหา มีวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมถูกต้องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ประชาชนได้รับประโยชน์และความสุขอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

โคทม (2542: 9-10) กล่าวว่า องค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ควรมีบทบาททางการเมืองตามแนวปฏิรูปมากขึ้น ควรมีส่วนแสวงความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเมืองกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นปัญหาระดับจุลภาคกับแนวนโยบายหรือการตัดสินใจระดับมหภาค ส่วนองค์กรที่ทางการจัดตั้งก็ควรเข้าร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตั้งแต่ระดับท้องถิ่นที่ใกล้ชิด เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือปัญหา

สิ่งแวดล้อม และสร้างสติทางการเมือง เพื่อให้เกิดความรู้เท่าทัน ไม่ตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยง่าย

สำหรับบทบาทขององค์กรเอกชนในการเลือกตั้ง จำแนกได้เป็น 3 บทบาท ดังนี้

1. บทบาททั่วไป

องค์กรเอกชนมีสิทธิเสรีภาพที่จะดำเนินการทางการเมืองที่ไม่แสวงอำนาจรัฐได้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง อาจดำเนินการดังนี้

1.1 การรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ และระบอบประชาธิปไตย

1.2 การสอดส่องดูแล ช่วยเป็นหูเป็นตา และแจ้งเบาะแสการทุจริตการเลือกตั้ง เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง

2. บทบาทช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยทั่วไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่จัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม และมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย องค์กรเอกชนสามารถให้ความช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดังนี้

2.1 แทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเมืองและการเลือกตั้งในสื่อขององค์กรเอกชน

2.2 ช่วยผลิตสื่อเผยแพร่ให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.3 ช่วยเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ที่ผลิตโดยหรือด้วยความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.4 แทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งเข้าไปในการจัดอบรมประชุมสัมมนาขององค์การเอกชน

2.5 จัดกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้การเลือกตั้งร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในจังหวัดต่าง ๆ

2.6 ในกรณีขององค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรอง บทบาทหนึ่งที่ทำได้คือ เสนอแนะบุคคลที่อาจจะมาเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง

3. บทบาทช่วยคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบการเลือกตั้ง

การตรวจสอบการเลือกตั้งนับเป็นเรื่องสำคัญในการเลือกตั้งระบบใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2540 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง เพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการเมืองตามเจตนารมณ์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งซึ่งมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 327 (7) ใน มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 องค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการขอให้รับรอง การรับรอง และการเพิกถอนการรับรององค์การเอกชนที่ช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งบุคคล ประชาชน ที่สนใจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้งก็สามารถสมัครเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การเอกชนนั้นได้

ความจำเป็นของการมีองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

1. เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานช่วยเหลือตรวจสอบในการรับแจ้งเหตุการณ์กระทำทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากประชาชน

2. เพื่อเป็นกุศโลบายสำคัญ ในการระดมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ให้เกิดสภาพตื่นตัวทางการเมือง

3. เพื่อเป็นการระดมสรรพกำลังในภาคประชาชนมาช่วยสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

4. เพื่อเป็นหลักประกันที่สำคัญว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์และเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง เนื่องจากการทำงานจะถูกตรวจสอบโดยองค์การเอกชนด้วย ดังนั้น จึงเป็นการเพิ่มความชอบธรรมให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

สาเหตุที่กำหนดให้องค์การเอกชนเป็นผู้ตรวจสอบการเลือกตั้ง

การที่กฎหมายกำหนดให้องค์การเอกชนเป็นผู้ตรวจสอบการเลือกตั้ง เนื่องจาก

1. องค์การเอกชนเป็นการรวมตัวของประชาชนที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบ
2. กิจการขององค์การเอกชนที่มุ่งเพื่อสาธารณประโยชน์ย่อมมีกิจกรรมร่วมกับประชาชน ผู้รับประโยชน์เป็นหลัก ทำให้องค์การเอกชนกับประชาชนมีความผูกพันเป็นเนื้อเดียวกันเป็นต้นทุนหลักที่มีอยู่ก่อนแล้ว
3. องค์การเอกชนมีวัตถุประสงค์ที่เป็นสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นของตนเอง มีอิสระในการดำเนินงาน ปราศจากการถูกครอบงำและแทรกแซงจากองค์กรหรือนักการเมือง

การตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์การเอกชน

การตรวจสอบการเลือกตั้งนับเป็นเรื่องสำคัญในการเลือกตั้งระบบใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง เพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการเมืองตามเจตนารมณ์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยมีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบขององค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยจะต้องขอรับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งรายละเอียดวิธีการขอรับการรับรองจะกำหนดไว้ใน

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการขอให้รับรอง การรับรองและการเพิกถอนการรับรอง องค์การเอกชนที่ช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้ง พ.ศ.2542 ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ม.ป.ป.)

การรับรององค์การเอกชนเพื่อการตรวจสอบการเลือกตั้ง

องค์การเอกชนที่ต้องการเข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องขอรับรองจาก คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยจะต้องมีลักษณะที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการขอให้รับรอง การรับรองและการเพิกถอนการรับรององค์การเอกชนที่ช่วยเหลือในการ ตรวจสอบการเลือกตั้ง พ.ศ. 2542 ข้อ 3 ที่ระบุว่า “องค์การเอกชน” หมายความว่า ชมรม หรือกลุ่ม บุคคล สมาคม มูลนิธิหรือองค์การอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งก่อตั้งโดยเอกชน เพื่อดำเนินกิจการอันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกัน โดยมีใช่เป็นการแสวงหากำไร รายได้ หรือผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน”

นอกจากนี้ องค์การเอกชนที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ การเลือกตั้งในการตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง และต้องดำเนิน กิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อสาธารณประโยชน์มาเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

องค์การเอกชนสามารถยื่นคำขอรับการรับรองเพื่อเข้าร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งพร้อม เอกสารต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ขององค์การเอกชนนั้นตั้งอยู่ กรณี้องค์การเอกชนต้องการ ตรวจสอบการเลือกตั้งในจังหวัดเดียวให้ผู้อำนวยความสะดวกประจำจังหวัด ขอความเห็นชอบ จากกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงออกหนังสือ รับรองให้

กรณี้องค์การเอกชนต้องการตรวจสอบการเลือกตั้งในหลายจังหวัดให้ผู้อำนวยความสะดวก ประจำจังหวัดเสนอคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเลขาธิการ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อการรับรอง องค์การเอกชนแล้วเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกหนังสือรับรองให้

คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อการรับรององค์การเอกชน ประกอบด้วย

1. กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นประธาน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การบัญชี หรือการตรวจสอบภายใน และการส่งเสริมประชาธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านละ 1 คน โดยมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่ประจักษ์

เอกสารที่ใช้ในการยื่นขอการรับรอง ประกอบด้วย

1. หนังสือรับรอง หรือหนังสือสำคัญแสดงความเป็นนิติบุคคล (กรณีองค์การเอกชนมีฐานะเป็นนิติบุคคล)
2. ตราสาร ข้อบังคับ หรือระเบียบขององค์การเอกชน
3. รายชื่อผู้บริหารองค์การเอกชน พร้อมที่อยู่และประวัติของบุคคลดังกล่าว
4. รายงานผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในรอบปีที่ผ่านมา
5. รายงานทางการเงินในรอบปีที่ผ่านมา
6. รายงานการประชุม หรือบันทึกข้อตกลงขององค์การเอกชนแสดงถึงความประสงค์ที่จะขอรับการรับรอง

องค์การเอกชนที่เป็นนิติบุคคลจะได้รับการรับรองเป็นระยะเวลา 4 ปี และองค์การเอกชนที่ไม่เป็นนิติบุคคลจะได้รับการรับรองเป็นระยะเวลา 2 ปี องค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองแล้วสามารถเสนอโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ในทุกครั้งที่มีการจัดการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมาย อาสาสมัครและผู้ประสานงานอาสาสมัครที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

องค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองอาจถูกเพิกถอนการรับรองได้ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การกระทำอันเป็นการแสวงหากำไร รายได้ หรือผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน
2. การกระทำอันมีลักษณะไม่เป็นกลางทางการเมือง
3. ไม่ดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อสาธารณะประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่า 1 ปี
4. ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลงตามกฎหมาย หรือความเป็นองค์การสิ้นสุดลงตามตราสารหรือข้อบังคับหรือระเบียบขององค์การ
5. บุคคลในคณะกรรมการหรือคณะผู้บริหารองค์การเอกชนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 กระทำการอันเป็นการส่อทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
6. ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตราสารหรือข้อบังคับหรือระเบียบขององค์การเอกชนภายใน 30 วัน นับแต่วันเปลี่ยนแปลง
7. ผ่าฝืนการปฏิบัติตามกฎหมาย

องค์การเอกชนที่ขึ้นขอรับรองแล้ว ไม่ได้รับการรับรองหรือได้รับการรับรองแล้วแต่ถูกเพิกถอนสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

เมื่อองค์การเอกชนได้รับการรับรองแล้ว สามารถเสนอโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ภายใน 7 วัน หลังจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง โดยโครงการที่เสนอจะต้องครอบคลุมพื้นที่ทั้งเขตเลือกตั้ง ซึ่งหมายถึงการมีอาสาสมัครสังเกตการณ์ครบทุกหน่วยเลือกตั้งได้เพียงหนึ่งโครงการ หากมีหลายโครงการต่อหนึ่งเขต องค์การเอกชนที่เสนอโครงการจะต้องมีงบประมาณของตนสมทบกับการสนับสนุนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ทุกโครงการทำงานครบทั้งพื้นที่ องค์การเอกชนจึงควรร่วมมือกับองค์การเอกชนอื่นที่ขอตรวจสอบการเลือกตั้งในเขตเดียวกันจัดทำโครงการโดย คณะกรรมการการ

เลือกตั้งเสนอว่า ควรมีโครงการเพียงโครงการเดียวต่อเขตเลือกตั้ง ไม่ว่าจะองค์กรเอกชนดังกล่าวจะประเมินว่าสามารถจัดทำโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ได้ลำพังหรือไม่ก็ตาม

คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จะแต่งตั้งผู้ประสานงานอาสาสมัครและอาสาสมัครขององค์กรเอกชนที่เสนอโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง ตามมาตรา 12 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

กิจกรรมการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการปฏิบัติงานขององค์กรเอกชนในการช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้ง พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ให้ความหมายของการตรวจสอบการเลือกตั้งว่า หมายถึง การรับแจ้งเหตุ การสำรวจค่าใช้จ่ายการเลือกตั้ง การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจในการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์กรเอกชน มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2547)

1. การรับแจ้งเหตุ

การรับแจ้งเหตุมีเป้าหมายในการที่จะกระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุจะเป็นการป้องปรามผู้เตรียมการทุจริตให้ยับยั้งการกระทำนั้นและเป็นข้อมูลเบื้องต้นนำไปสู่การหาพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อ ดำเนินการวินิจฉัยการทุจริตการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยมีศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง รับแจ้งเหตุได้สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้น โดยให้อาสาสมัครรับแจ้งเหตุ และผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเป็นกลาง เรื่องที่รับแจ้ง คือ เรื่องที่เกี่ยวกับเหตุที่มีการกระทำอันเป็นการกระทำที่อาจฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 หรือพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2541 หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ

- 1.1 ปฏิบัติหน้าที่ ณ ศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง รับแจ้งเหตุเบาะแสการทุจริตการเลือกตั้งจากอาสาสมัครหรือบุคคลทั่วไป
- 1.2 ติดต่อประสานงานเสนอข้อมูลให้ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ เพื่อให้ผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุออกไปไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น
- 1.3 ติดต่ออาสาสมัครสังเกตการณ์และผู้ประสานงานอาสาสมัครสังเกตการณ์ในพื้นที่หรือรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นในพื้นที่
- 1.4 รับฟังข้อเสนอแนะและตอบปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ความสุจริตและเที่ยงธรรมในกระบวนการเลือกตั้งที่ทุกภาคส่วนของสังคมต่างต้องการที่จะให้มีขึ้นหรือปรากฏขึ้นในกระบวนการเลือกตั้งเพื่อความเท่าเทียมในการแข่งขันหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งผู้จัดการเลือกตั้งต้องจัดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หนึ่งในจำนวนหลาย ๆ ประการที่จะต้องจัดให้เกิดความเป็นธรรม คือ การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะหากละเลยในเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้สมัครก็จะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกันขึ้น กฎหมายเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้บัญญัติให้มีการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัคร (และพรรคการเมืองกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) และเพื่อให้เจตนารมณ์ดังกล่าวได้รับการตอบสนองในทางปฏิบัติ จึงกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนข้อห้ามต่าง ๆ เช่น ห้ามใช้จ่ายเกินวงเงินที่กำหนด ให้สมุหบัญชีเลือกตั้งจัดทำและรับรองความถูกต้องของบัญชีรายรับ รายจ่ายของผู้สมัครให้ยื่นรายการค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วนและเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเวลาที่กำหนด เป็นต้น

การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจึงเป็นภารกิจหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งที่องค์การเอกชนจะต้องสรรหาบุคลากรมาทำหน้าที่เป็น อาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่าย และผู้

ประสานงานอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่าย เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่เป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในพื้นที่รับผิดชอบ

โดยธรรมชาติแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะพยายามนำเสนอตัวเองให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรู้จักตัวเองมากที่สุด โดยการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ทั้งการแนะนำตัว และการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้กับตนเอง ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมอบให้องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ช่วยสำรวจเพื่อรวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการหาเสียงไว้สำหรับใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนแล้วส่งข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานที่ผู้สมัครจัดทำขึ้น

การทำงานสำรวจค่าใช้จ่ายจะต้องมีพื้นที่รับผิดชอบชัดเจน และต้องใช้อาสาสมัครที่มีความกว้างขวาง สามารถแสวงหาผู้อื่นมาเป็นแนวร่วมเพื่อช่วยเก็บรวบรวมและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการหาเสียงของผู้สมัครทุกคนที่เข้ามาหาเสียงในพื้นที่รับผิดชอบของตน องค์การเอกชนหรือผู้ประสานงานอาสาสมัคร สามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหลักฐานได้ ซึ่งหากไม่ได้รับความร่วมมือก็ให้แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเพื่อดำเนินการต่อไป

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่าย

อาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจะมีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึง การบันทึกรายการที่เกี่ยวกับการหาเสียงของผู้สมัครแต่ละคน ซึ่งเข้ามาในพื้นที่ เก็บรวบรวมหลักฐานเท่าที่สามารถรวบรวมได้ เช่น

2.1 การเก็บรวบรวมแผ่นปลิว แผ่นพับ พร้อมทั้งบันทึกการได้มาของเอกสารนั้น

2.2 การบันทึกภาพแผ่นป้าย แผ่นโปสเตอร์ หรือป้ายขนาดต่าง ๆ ชนิดละ 1 ภาพ พร้อมทั้งบันทึกสถานที่ติดตั้งป้าย จำนวนและขนาดโดยละเอียด

2.3 บันทึกภาพเวทีรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครพร้อมทั้งบันทึกจำนวนครั้งที่มีการตั้งเวที ระบุวัน เดือน ปี เวลาที่ตั้งเวทีปราศรัยของผู้สมัครแต่ละคน

2.4 บันทึกการใช้รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ระบุถึงสีและยี่ห้อรถ หมายเลขทะเบียนรถ และวัน เวลา สถานที่ที่พบเห็น

2.5 บันทึกรายการหาเสียงรูปแบบอื่น ๆ เช่น เรือประชาสัมพันธ์ การเดินแจกเอกสาร ทั้งของผู้สมัคร และคณะ หรือบุคคลอื่นจัดทำให้กับผู้สมัคร

2.6 เมื่อบันทึกรายการตามแบบบันทึกแล้วให้ส่งแบบบันทึกไปยังศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง หลังวันเลือกตั้งไม่เกิน 5 วัน และศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง จะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจัดทำเป็นรายงานส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อไป ข้อมูลตามรายงานนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะได้นำไปเปรียบเทียบกับรายงานของผู้สมัครต่อไป

รายงานขององค์การเอกชนที่เกี่ยวกับการสำรวจค่าใช้จ่ายนี้จะเป็นเครื่องมือวัดความถูกต้องของรายงานบัญชีค่าใช้จ่ายของผู้สมัครและพรรคการเมืองจัดทำขึ้น

3. การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง

การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง คือ การสอดส่องดูแลและสังเกตการณ์ทั่วไปก่อนวันเลือกตั้ง การสังเกตพฤติกรรมของผู้สมัครและพรรคการเมืองว่าใช้วิธีการใดในการหาเสียงหรือแนะนำตัว และในวันเลือกตั้งจะมีการสังเกตการลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การดำเนินงานของกรรมการเลือกตั้งประจำหน่วย และหลังจากปิดการลงคะแนนแล้ว ถ้าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นการสังเกตการนำส่งหีบบัตรเลือกตั้ง การนับคะแนนของกรรมการนับคะแนน ถ้าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้สังเกตการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง พร้อมทั้งบันทึกผลการนับคะแนน ในการสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะมีอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมให้รู้และเข้าใจวิธีการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง และได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง

การทำงานสังเกตการณ์การเลือกตั้งแบ่งการทำงานเป็นสองช่วงคือ ก่อนการเลือกตั้ง และวันเลือกตั้ง ดังนี้

การสังเกตการณ์ก่อนวันเลือกตั้ง

3.1 หาข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตในพื้นที่โดยทั่วไป เช่น ใครเป็นหัวคะแนน ผู้สมัครคนใด ความสัมพันธ์ของสมาชิกในหมู่บ้านกับผู้สมัคร ใครเป็นฐานเสียงให้ผู้สมัครใด

3.2 ติดตาม สร้างความสัมพันธ์ ทำความรู้จัก ประสานงานกับอาสาสมัครอื่น ๆ ในหมู่บ้านที่มีความเป็นกลางทางการเมือง และพร้อมให้ความช่วยเหลือในการทำงานตรวจสอบการเลือกตั้ง เช่น ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทุจริตเลือกตั้งหรือเป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน เป็นผู้หาข่าว เป็นต้น

3.3 สังเกตการณ์และเฝ้าดูพฤติกรรมที่สื่อว่าจะเป็นการทุจริตการเลือกตั้ง เช่น มีการชุมนุมที่บ้านหัวคะแนน มีคนเข้าออกบ้านหัวคะแนนมากผิดปกติ เป็นต้น

3.4 สอดส่องดูแลการหาเสียงที่นอกเหนือจากการแนะนำตัวหรือฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

3.5 สอดส่องดูแลว่า ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานของสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง วางตัวเป็นกลางหรือไม่

3.6 พบเห็นการกระทำที่อาจฝ่าฝืนกฎหมายให้แจ้งศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้งทันที พร้อมทั้งบันทึกเหตุการณ์นั้นลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

3.7 ช่วยรณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนไปตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขอเพิ่มชื่อ หรือขอลบชื่อบุคคลที่ไม่ได้อาศัยจริงในบ้าน

3.8 อำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสานงานอาสาสมัคร รับแจ้งเหตุหรือเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เข้ามาเก็บ พยานหลักฐานในพื้นที่

3.9 สังเกตการณ์การลงคะแนนล่วงหน้า ณ ที่เลือกตั้งกลาง แห่งละ 1 คน

3.10 ร่วมกิจกรรมกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในการส่งเสริมให้ผู้มาใช้ สิทธิเลือกตั้งโดยอิสระ ปลอดอิทธิพล และอำนาจเงินตรา

การสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง

อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะสังเกตการณ์การทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งอาจ เกิดขึ้น ณ ที่เลือกตั้งกลางหรือที่เลือกตั้ง หรือบริเวณรอบนอก รวมทั้งสังเกตการณ์การลงคะแนน

ศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง

องค์กรเอกชนที่ได้รับการรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง จะจัดตั้งศูนย์ประสานงาน ตรวจสอบการเลือกตั้งขึ้น เพื่อบริหาร โครงการตรวจสอบการเลือกตั้ง เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สนับสนุน โดยได้รับการแจ้ง เหตุจากอาสาสมัคร แนวร่วม หรือประชาชนทั่วไป แจ้งข้อมูลการทุจริตด้วยวิธีการ โทรศัพท์ โทรสาร จดหมาย วิทยู หรือเดินทางมาแจ้งด้วยตนเอง หรือวิธีอื่น ๆ ที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้ เป็นสถานที่ติดต่อประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง ระหว่างผู้บริหารศูนย์ฯ กับอาสาสมัคร แนวร่วมตรวจสอบการเลือกตั้ง ประชาชน ทีมสืบสวน สอบสวน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นที่รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การตรวจสอบการเลือกตั้ง ให้ความรู้ สร้างทัศนคติและความเข้าใจอันดีของการเลือกตั้ง และการ ตรวจสอบการเลือกตั้งต่ออาสาสมัครและประชาชนทั่วไป

1. โครงสร้างศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง

โครงสร้างศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้งในแต่ละศูนย์ฯ ควรประกอบด้วย

1.1 ประธานศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มาจากผู้แทนองค์การเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต

1.2 รองประธานศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อช่วยเหลือประธานหรือปฏิบัติงานแทนเมื่อประธานไม่อยู่

1.3 เภรัญญิก เพื่อช่วยเหลือจัดการด้านการเงินในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง

2. ภารกิจของศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง

2.1 การสรรหา ฝึกอบรม และแต่งตั้งอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้ง

การตรวจสอบการเลือกตั้งให้มีอาสาสมัครประเภทต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

2.1.1 จัดให้มีอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ทำหน้าที่สอดส่องดูแล และสังเกตการณ์การหาเสียงของผู้สมัครนับตั้งแต่ฝึกอบรมและแต่งตั้งแล้ว ไปจนถึงวันเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายเลือกตั้ง หากพบเหตุทุจริตเลือกตั้งให้รายงานไปยังศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง เมื่อสรรหาอาสาสมัครตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ศูนย์ฯ จะดำเนินการจัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครให้รู้ เข้าใจวิธีการปฏิบัติงานและแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ต่อไป

2.1.2 จัดให้มีผู้ประสานงานอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง เพื่อเป็นหัวหน้าทีมในการดำเนินการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตการเลือกตั้งเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งเป็นผู้กำกับดูแลและประสานงานภายในทีมซึ่งมีอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน

2.1.3 จัดให้มีอาสาสมัครและผู้ประสานงานอาสาสมัครรับแจ้งเหตุเพื่อทำหน้าที่รับแจ้งเหตุจากอาสาสมัครหรือประชาชนหรือแนวร่วมอื่น ๆ ทั่วไป และประสานงานกับชุดสืบสวนสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานของการกระทำความผิดนำสู่การวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อไป

2.1.4 จัดให้มีอาสาสมัครและผู้ประสานงานอาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายเพื่อสำรวจว่าผู้สมัครและคณะได้ดำเนินการรณรงค์หาคะแนนเสียงด้วยสื่อหรือเทคนิควิธีใดบ้าง ตลอดเวลาที่กฎหมายกำหนดเพื่อนำข้อมูลมาคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

2.2 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์การตรวจสอบการเลือกตั้ง

ศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้งจะจัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปในพื้นที่รับผิดชอบตระหนักและเข้าใจถึงภารกิจขององค์การเอกชนตลอดถึงประโยชน์ของภารกิจที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวมและประเทศชาติ เพื่อให้ประชาชนเป็นแนวร่วมในการแจ้งเหตุทุจริตที่พบเห็นต่อศูนย์ประสานงานตรวจสอบการเลือกตั้ง

2.3 การรายงานผลการปฏิบัติงานและรายงานการเงิน

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้ว กรรมการบริหารศูนย์ฯ ต้องสรุปผลงานและจัดแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนโดยเร็วเพื่อให้ส่วนรวมรับรู้ผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานรวมทั้งรายงานการเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามกำหนดเวลาที่ระเบียบของ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งส่วนงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 145 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2542: 18)

1. ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง
2. มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติกรทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง
3. สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง
4. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม
5. ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ
6. ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้อภัยคำตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงาน

สอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่การสืบสวนสอบสวนหรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชนเพื่อปฏิบัติตามที่มอบหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 10 กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

1. ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม
2. ออกประกาศกำหนดทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
3. มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
4. ออกกฎหมายเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
5. ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง และจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

6. สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหา หรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

7. สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

8. ประกาศผลการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

9. ดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสนับสนุนองค์การเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

10. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีและข้อสังเกตเสนอต่อรัฐสภา

11. ดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอื่น หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ในแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวน 5 คน ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีวาระ 4 ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียวตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. อำนาจการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น
2. เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
3. รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ
4. เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติหรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้
5. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 25 กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้น เป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 มาตรา 26 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2542: 17)

1. รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง
2. ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ และการพัฒนาพรรคการเมือง
3. เผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข
4. รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นใด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนกลาง การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนกลาง แบ่งเป็น 5 ด้านกิจการ และส่วนงานที่ไม่สังกัดด้านกิจการ ดังนี้

ด้านกิจการบริหารกลาง มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการทั่วไป การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและแผนปฏิบัติงาน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานคลังและพัสดุ การพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติของคณะกรรมการ รวมทั้งการประสานความช่วยเหลือร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างประเทศ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และกิจการอื่นที่คณะกรรมการหรือสำนักงานมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของด้านกิจการใดด้านกิจการหนึ่ง โดยเฉพาะตลอดจนประสานการปฏิบัติงานกับส่วนงานต่างๆ โดยให้จัดแบ่งส่วนงาน

ของด้านกิจการบริหารกลาง เป็น 4 สำนัก ดังนี้ สำนักบริหารทั่วไป สำนักการคลัง สำนักนโยบาย และแผน และสำนักพัฒนาบุคลากร

ด้านกิจการสืบสวนสอบสวนและวินิจัย มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนและ วินิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยให้จัดแบ่งส่วนงานของด้านกิจการสืบสวน สอบสวนและวินิจัย เป็น 5 สำนัก คือ สำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจัย 1- 5 รับผิดชอบในเขต พื้นที่ที่รับผิดชอบ

ด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งตามที่ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาและ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กำหนดให้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม โดยให้จัดแบ่งส่วนงานของด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง เป็น 3 สำนัก ดังนี้ สำนัก บริหารการเลือกตั้ง สำนักสนับสนุนการเลือกตั้ง และสำนักวิจัยและพัฒนาการเลือกตั้ง

ด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง การควบคุม ตรวจสอบ สนับสนุนการดำเนินงานของ พรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และว่าด้วยการออกเสียงประชามติ การบริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และงานธุรการ ของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยให้จัดแบ่งส่วนงานของด้านกิจการพรรคการเมืองและการออก เสียงประชามติ เป็น 2 สำนัก ดังนี้ สำนักการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ และสำนัก บริหารการสนับสนุน โดยรัฐ

ด้านกิจการการมีส่วนร่วม มีอำนาจหน้าที่ให้การศึกษา เรียนรู้ การรณรงค์เผยแพร่ ความรู้ทางการเมืองและการเลือกตั้งแก่ประชาชน รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชน คณะบุคคล องค์กรเอกชน และประชาคมจังหวัด มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทางการเมืองและการ เลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยให้จัดแบ่งส่วนงานของ

ด้านกิจการการมีส่วนร่วม เป็น 2 สำนัก ดังนี้ สำนักการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง และ สำนักณรงค์และเผยแพร่

ส่วนงานที่ไม่สังกัดด้านกิจการ ประกอบด้วย สำนักกฎหมายและคดี สำนักการประชุม สำนักประชาสัมพันธ์ ผู้ชำนาญการ สำนักเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักผู้ตรวจการ และสำนักผู้ตรวจสอบภายใน

ส่วนภูมิภาค มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกจังหวัดและ กรุงเทพมหานคร แบ่งส่วนงานเป็น 5 งาน ดังนี้

- 1) งานอำนวยการ
- 2) งานจัดการเลือกตั้ง
- 3) งานพรรคการเมือง
- 4) งานการมีส่วนร่วม
- 5) งานสืบสวน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อมรา (2543) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการณรงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งรวบรวมและประเมินผลจากการศึกษารณรงค์เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2543 ซึ่งงานวิจัยให้ความสำคัญกับการประเมินผลกระบวนการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการการมีส่วนร่วม ในฐานะเป็น ศูนย์กลางกลไก โครงสร้าง การบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 โดยศึกษาปัญหาการดำเนินงานขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาระหว่างการดำเนินงานขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ปัญหาการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจนเกิดข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน
2. ปัญหาจากองค์การเอกชน องค์การเอกชนที่เข้ามาขอการรับรองจำนวนหนึ่งเป็นองค์การที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานระดับชุมชนมาก่อน ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ขาดเอกภาพมีการดำเนินงานไม่โปร่งใสโดยเฉพาะการจัดการทางการเงิน ไม่ให้ความสำคัญกับงานตรวจสอบการเลือกตั้ง ปัญหาด้านการสื่อสาร
3. ปัญหาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับองค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ปัญหาเกิดจากความขัดแย้งระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ไม่มีการประสานงานกันในการรับแจ้งเหตุ ทำให้การตรวจสอบในบางจังหวัด องค์การเอกชนไม่ได้ให้ข้อมูลทุจริตที่ได้รับแจ้งกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
4. ปัญหาจากฝ่ายอื่น ๆ ปัญหาเกิดจากข้อจำกัดทางด้านช่องทางการสื่อสารผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เห็นความสำคัญของการทำงานตรวจสอบการเลือกตั้ง ข้าราชการเป็นหัวคะแนนเสียเอง
5. ประสิทธิภาพในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
 - 5.1 แม้ว่าการทำงานของอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้งจะจัดอยู่เฉพาะการสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง แต่หลักฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณาการทุจริตของผู้สมัครมีที่มาจากแหล่งอื่น ๆ ด้วย เช่น การรับแจ้งเหตุของประชาชนจึงเป็นการเฝ้าระวังจากหลาย ๆ ฝ่าย ทำให้ไม่สามารถลดการทุจริตการเลือกตั้งและป้องปรามการทุจริตได้ในระดับหนึ่ง
 - 5.2 ผลสืบเนื่องจากโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นช่องทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะกับอาสาสมัครที่มาปฏิบัติงาน แต่สำหรับประชาชนทั่วไป ยังมีข้อจำกัดในแง่การสร้างโอกาสและความมั่นใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ขจรศักดิ์ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทางสองแพร่งของการมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีเครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง (คป.กต.)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า สภาวะทางสองแพร่งของการมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในการเลือกตั้งมาจากปัญหา 2 ประการ ดังนี้ ประการแรกคือ เครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้งหรือพีเน็ต และคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความเป็นอิสระในด้านการบริหารกิจกรรมและด้านการใช้จ่ายเงิน ในขณะที่ปัจจัยด้านการจัดโครงสร้างองค์กร ปัจจัยผู้นำ และคุณภาพบุคลากร เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของพีเน็ตในการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งได้อย่างอิสระ ส่วนปัญหาประการที่สองคือ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพีเน็ตกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปในทางปรปักษ์มากกว่าร่วมมือกัน ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การมีวิถีคิดที่แตกต่างกัน 2) ลักษณะงานที่เป็นปรปักษ์กัน จึงต้องตรวจสอบซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่มีทั้ง 2 มิติ คือ ความร่วมมือกัน และขณะเดียวกันก็ตรวจสอบไปด้วย หรือที่เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบคู่ขนาน 3) ปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูลการทุจริตการเลือกตั้งของพีเน็ตที่ส่งประสานไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยังขาดน้ำหนักในสายตาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง 4)ทัศนคติของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เอื้อต่อการทำงานของพีเน็ต โดยเฉพาะในเรื่องสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยทางคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าพีเน็ตเป็นผู้ได้บังคับบัญชาหรือลูกจ้างที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคนว่าจ้างมาทำงาน

สราลี (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชนในกระบวนการเลือกตั้ง : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 4 มีนาคม 2543

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้านกิจการการมีส่วนร่วมไม่สามารถแสดงบทบาทที่ชัดเจนในฐานะเป็นองค์กรที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมการตรวจสอบการเลือกตั้งของประชาชน ไม่สร้างบรรยากาศที่เอื้อโอกาสให้ประชาชนยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วม การเตรียมบุคลากร การวางแผนไม่ไปในเชิงรุก การทำงานไม่เน้นในการเข้าหาประชาชน แต่ไปเน้นภารกิจเฉพาะช่วงการเลือกตั้งเท่านั้น โดยในส่วนของบทบาทขององค์กรเอกชนที่เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้ง พบว่า บางส่วนไม่มีความเป็นกลางหรือบางองค์กรก็ไม่พร้อมที่จะเข้ามาทำงานด้านตรวจสอบ บางองค์กรไม่เห็นความสำคัญของการตรวจสอบการเลือกตั้ง สำหรับมูลนิธิองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตยที่มีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ให้

อิสระในการทำงาน และไม่ต้องการอยู่ภายใต้โครงสร้างของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ในการตรวจสอบการเลือกตั้งพบว่า ถ้าองค์การเอกชนทำงานตรวจสอบการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

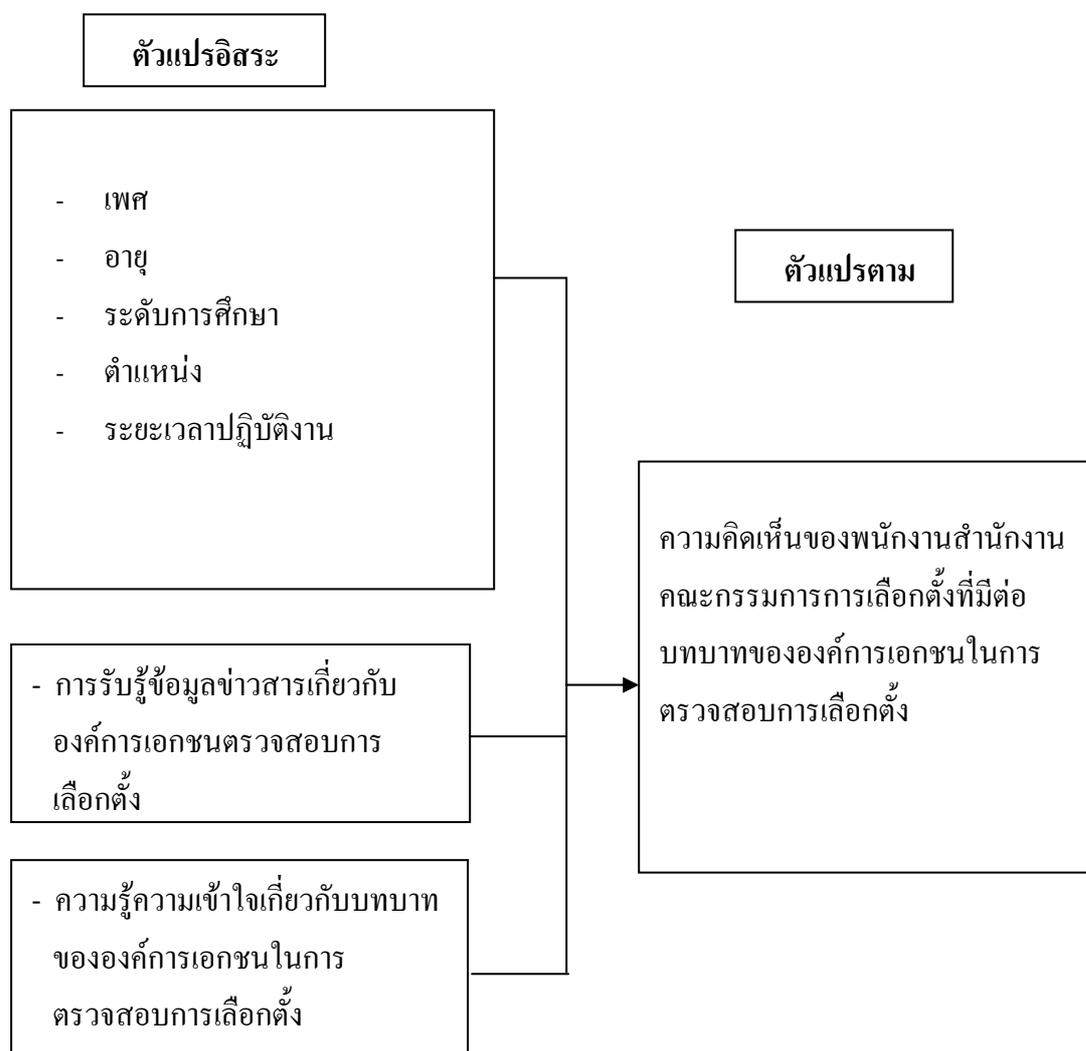
ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ตำแหน่ง
5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน
6. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง
7. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการตรวจสอบเอกสารแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร บทบาท องค์การเอกชน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

สมมติฐานการวิจัย

จากตัวแปรดังกล่าวสามารถนำมาตั้งเป็นสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน
2. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

3. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

4. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

5. พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

6. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

7. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย และดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สังกัดส่วนงานในส่วนกลาง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 772 คน เป็นฐานในการคำนวณ ดังนี้

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาจำนวนตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 772 คน โดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane (บุญธรรม, 2531: 9) โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้

โดยกำหนดความผิดพลาดที่ยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{772}{1 + (772 \times .05^2)} \\ &= 263.48 \end{aligned}$$

ดังนั้น จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 263 คน

ขั้นตอนที่ 2 ทำการหาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มในแต่ละแผนก โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

(หน่วย : คน)

ตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บริหารระดับสูง	45	15
บริหารระดับกลาง	83	28
ปฏิบัติงานระดับกลาง	538	184
ปฏิบัติงานระดับต้น	106	36
รวม	772	263

ขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากตามจำนวนที่ได้ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิไว้ โดยไม่มีการทดแทน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการเลือกตั้ง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale โดยให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

	คะแนน
น้อย	1
ปานกลาง	2
มาก	3

เมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการแปลความข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งได้แบ่งกลุ่มระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารออกเป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง มาก โดยใช้สูตรภาคพื้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{3 - 1}{3} = 0.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้

<u>ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร</u>	<u>ระดับค่าเฉลี่ย</u>
น้อย	1.00 - 1.66
ปานกลาง	1.67 - 2.33
มาก	2.34 - 3.00

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.66 เท่ากับ ระดับน้อย หมายความว่า พนักงานมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.67 - 2.33 เท่ากับ ระดับปานกลาง หมายความว่า พนักงานมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.00 เท่ากับ ระดับมาก หมายความว่า พนักงานมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมาก

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ใช่ กับ ไม่ใช่ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คำถามเชิงบวก	ถ้าตอบใช่	ได้	1	คะแนน
	ถ้าตอบไม่ใช่	ได้	0	คะแนน
คำถามเชิงลบ	ถ้าตอบใช่	ได้	0	คะแนน
	ถ้าตอบไม่ใช่	ได้	1	คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการแปลความข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งได้แบ่งกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งออกเป็น 2 ระดับ คือ มาก และ น้อย โดยใช้สูตรภาคพื้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{1 - 0}{2} = 0.50$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

<u>ระดับความรู้ความเข้าใจ</u>	<u>ระดับค่าเฉลี่ย</u>
น้อย	0.00 - 0.50
มาก	0.51 - 1.00

ดังนั้นจะได้

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.50 เท่ากับ ระดับน้อย หมายความว่า พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.51 - 1.00 เท่ากับ ระดับมาก หมายความว่า พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ในระดับมาก

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert's Scale โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

	<u>ข้อความเชิงบวก</u>	<u>ข้อความเชิงลบ</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการแปลความข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งได้

แบ่งกลุ่มระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยใช้สูตรภาคพื้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ระดับค่าเฉลี่ย
น้อย	2.33 - 1.00
ปานกลาง	3.67 - 2.34
มาก	5.00 - 3.68

ดังนั้นจะได้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 เท่ากับ ระดับน้อย หมายความว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ค่อยเห็นด้วยกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.67 เท่ากับ ระดับปานกลาง หมายความว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งค่อนข้างเห็นด้วยกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ค่าเฉลี่ย 3.68 - 5.00 เท่ากับ ระดับมาก หมายความว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปเสนอต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมา วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นรายข้อ (Item Analysis) โดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) และหาความเชื่อมั่นรวม โดยใช้วิธีการของ Cronbach (บุญเรียง, 2547: 60-61) ได้ผลดังนี้

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง มีจำนวน คำถาม 10 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .8683

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการ เลือกตั้งมีจำนวนคำถาม 20 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .8282

2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มี จำนวนคำถาม 20 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .8470

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบ แนวคิดในการศึกษาวิจัย และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2. โดยการใช้แบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้วไปสอบถาม จำนวน 263 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
3. ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ
4. ค่า One Way ANOVA ใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาปฏิบัติงาน
5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้งและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (ภัทรฤดี, 2547: 258)

ความสัมพันธ์ทางตามกัน	ความสัมพันธ์เชิงผกผัน	การแปลความหมาย
1.00	-1.00	สมบูรณ์
.80 ถึง .99	-.80 ถึง -.99	สูงมาก
.60 ถึง .79	-.60 ถึง -.79	สูง
.40 ถึง .59	-.40 ถึง -.59	ปานกลาง
.20 ถึง .39	-.20 ถึง -.39	ต่ำ
.01 ถึง .19	-.01 ถึง -.19	ต่ำมาก
.00 ถึง .09	-.00 ถึง -.09	ไม่มีนัยสำคัญ

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 263 ชุด

การนำเสนอผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาปฏิบัติงาน

(n= 263)

	ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	149	56.7
	หญิง	114	43.3
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	109	41.5
	30 – 39 ปี	64	24.3
	40 – 49 ปี	60	22.8
	50 ปีขึ้นไป	30	11.4
3. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	6.8
	ปริญญาตรี	162	61.6
	ปริญญาโทหรือสูงกว่า	83	31.6
4. ตำแหน่ง	ปฏิบัติงานระดับต้น	36	13.7
	ปฏิบัติงานระดับกลาง	184	70.0
	บริหารระดับกลาง	28	10.6
	บริหารระดับสูง	15	5.7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n= 263)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
1 ปี	119	45.2
2 – 4 ปี	93	35.4
5 – 8 ปี	51	19.4

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.3

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.3 และกลุ่มที่มีอายุ 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.8 ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.4 โดยมีอายุเฉลี่ย 36.47 ปี อายุต่ำสุด 19 ปี และมีอายุสูงสุด 62 ปี

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 31.6 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.8

ตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานระดับต้น คิดเป็นร้อยละ 13.7 กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งบริหารระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.6 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 5.7

ระยะเวลาปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ กลุ่มที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 2 – 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.4 และกลุ่มที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีอายุงาน 5 – 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.4 โดยมีระยะเวลาปฏิบัติงานเฉลี่ย 2.67 ปี ระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยที่สุด 1 ปี ระยะเวลาปฏิบัติงานมากที่สุด 8 ปี

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

แหล่งสื่อ	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	ระดับการรับรู้	(n= 263)
1. สมาชิกในครอบครัว	12 (4.5)	78 (29.7)	173 (65.8)	1.39	0.57	น้อย	
2.ญาติ	12 (4.6)	71 (27.0)	180 (68.4)	1.36	0.57	น้อย	
3.เพื่อน	32 (12.2)	115 (43.7)	116 (44.1)	1.68	0.68	ปานกลาง	
4. หนังสือพิมพ์	83 (31.5)	134 (51.0)	46 (17.5)	2.14	0.69	มาก	
5. วิทยุ	43 (16.4)	119 (45.2)	101 (38.4)	1.78	0.71	ปานกลาง	
6. โทรทัศน์	92 (35.0)	110 (41.8)	61 (23.2)	2.12	0.75	ปานกลาง	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แหล่งสื่อ	มาก	ปานกลาง	น้อย	(n=263)		
				\bar{x}	S.D.	ระดับการรับรู้
7. ไปสเตอร์	18 (6.8)	112 (42.6)	133 (50.6)	1.56	0.62	น้อย
8. แผ่นพับ	16 (6.1)	70 (29.3)	170 (64.6)	1.41	0.60	น้อย
9. อินเทอร์เน็ต	22 (8.4)	81 (30.8)	160 (60.8)	1.47	0.65	น้อย
10. อินทราเน็ต	9 (3.4)	56 (21.3)	198 (75.3)	1.28	0.52	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม				1.62	0.41	น้อย

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยรวม 1.62 ซึ่งหมายความว่า หากพิจารณาโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากสื่อ 10 ประเภทข้างต้นน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ (ข้อ 4) มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.14 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากโทรทัศน์ (ข้อ 6) มีค่าเฉลี่ย 2.12 และกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากอินทราเน็ต (ข้อ 10) น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.28

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	— X	S.D.	(n=263)
					ระดับ ความรู้ ความ เข้าใจ
1. องค์การเอกชนคือ กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันมีบทบาทในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมหรือเพื่อสาธารณประโยชน์	234 (89.0)	29 (11.0)	0.89	0.31	มาก
2. องค์การเอกชนที่ประสงค์จะเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องได้รับการรับรองจาก กกต.	236 (89.7)	27 (10.3)	0.90	0.30	มาก
3. องค์การเอกชนที่เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง	259 (98.5)	4 (1.5)	0.98	0.12	มาก
4. หากองค์การเอกชนมีการกระทำอันมีลักษณะไม่ เป็นกลางทางการเมือง กกต.สามารถเพิกถอนการรับรองได้	227 (86.3)	36 (13.7)	0.86	0.34	มาก
5. องค์การเอกชนที่จะเข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณเมื่อทำโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งเสนอมายัง กกต.	221 (84.0)	42 (16.0)	0.84	0.37	มาก
6. การตรวจสอบการเลือกตั้งมี 3 กิจกรรม ได้แก่ การรับแจ้งเหตุ การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง	219 (83.3)	44 (16.7)	0.83	0.37	มาก
7. ผู้ที่จะเป็นอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้ง จะต้องผ่านการอบรมก่อนการปฏิบัติงาน	246 (93.5)	17 (6.5)	0.93	0.25	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	\bar{x}	S.D.	(n=263)
					ระดับ ความรู้ ความ เข้าใจ
8. อาสาสมัครที่ได้รับแต่งตั้งให้เข้ามาตรวจสอบ การเลือกตั้งจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตาม ประมวลกฎหมายอาญา	139 (52.9)	124 (47.1)	0.53	0.50	มาก
*9. องค์การเอกชนจะเข้ามาช่วยตรวจสอบ การเลือกตั้งเฉพาะการเลือกตั้ง ส.ส.เท่านั้น	219 (83.3)	44 (16.7)	0.83	0.37	มาก
10. การสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะเริ่มตั้งแต่ก่อน วันลงคะแนนจนกระทั่งสิ้นสุดการนับคะแนน	210 (79.8)	53 (20.2)	0.80	0.40	มาก
11. อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งสามารถเข้าไป ในที่เลือกตั้งได้ โดยนั่งประจำในจุดที่ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดให้	198 (75.3)	65 (24.7)	0.75	0.43	มาก
12. ในวันเลือกตั้ง หากอาสาสมัครสังเกตการณ์การ เลือกตั้งพบเห็นเหตุการณ์ที่สื่อว่าจะมีการทุจริต สามารถทักท้วงได้ทันที	226 (85.9)	37 (14.1)	0.86	0.35	มาก
13. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเป็นการ สำรวจและรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือ พรรคการเมือง	231 (87.8)	32 (12.2)	0.88	0.33	มาก
14. อาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง สามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสาร หลักฐานให้ได้	207 (78.7)	56 (21.3)	0.79	0.41	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	\bar{X}	S.D.	(n=263)
					ระดับ ความรู้ ความ เข้าใจ
15. อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะร่วมกิจกรรมกับ กกต. ในการส่งเสริมให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งโดยอิสระ ปลอดภัย พล และอำนาจเงินตรา	232 (88.2)	31 (11.8)	0.88	0.32	มาก
16. อาสาสมัครขององค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมีบทบาทช่วย กกต. ในการเผยแพร่ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน	227 (86.3)	36 (13.7)	0.86	0.34	มาก
18. ช่วยณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนไปตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีความถูกต้อง	215 (81.7)	48 (18.3)	0.82	0.39	มาก
19. เครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้งหรือ พีเน็ต เป็นหนึ่งในองค์กรเอกชนที่มีบทบาทในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่ผ่านมา	225 (85.6)	38 (14.4)	0.85	0.35	มาก
20. เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลง องค์กรเอกชนที่ตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานให้ กกต. ทราบทุกครั้ง	242 (92.0)	21 (8.0)	0.92	0.27	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม			0.83	0.15	มาก

* ข้อความเชิงลบ

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยรวม .83 ซึ่งหมายความว่า หากพิจารณาโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง องค์กรเอกชนที่จะเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง มากที่สุด (ข้อ 3) โดยมี

ค่าเฉลี่ย .98 รองลงมา คือ ผู้ที่จะเป็นอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องผ่านการอบรมก่อนการปฏิบัติงาน (ข้อ 7) โดยมีค่าเฉลี่ย .93 สำหรับคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกน้อยที่สุด คือ อาสาสมัครที่ได้รับแต่งตั้งให้เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ข้อ 8) โดยมีค่าเฉลี่ย .53

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างด้านความคิดเห็นของพนักงาน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
	ด้วย	ด้วย	แน่ใจ	เห็น	เห็น			
	อย่าง			ด้วย	ด้วย			
	ยิ่ง				อย่าง			ยิ่ง
1. การแจ้งเหตุต่ออาสาสมัคร รับแจ้งเหตุเป็นการเพิ่มช่อง ทางการแจ้งเหตุให้กับ ประชาชนนอกเหนือจากการ แจ้งต่อ กกต. หรือตำรวจ	62 (23.5)	164 (62.4)	24 (9.1)	11 (4.2)	2 (0.8)	4.04	0.75	มาก
2. อาสาสมัครรับแจ้งเหตุควรมี ความรู้และมีประสบการณ์ เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างดี	122 (46.4)	111 (42.2)	23 (8.7)	5 (1.9)	2 (0.8)	4.31	0.77	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=263)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
*3. การปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครไม่ค่อยได้รับ ความร่วมมือจากประชาชน เพราะยังไม่เข้าใจในบทบาท ขององค์การเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้ง	1 (0.4)	5 (1.9)	34 (12.9)	165 (62.7)	58 (22.1)	1.96	0.68	น้อย
4. ข้อมูลการทุจริตการเลือกตั้งที่ ได้จากการรับแจ้งเหตุเป็น ข้อมูลที่จะนำไปสู่การ ดำเนินการทางกฎหมายต่อ ผู้กระทำความผิดได้	58 (22.1)	135 (51.3)	64 (24.3)	6 (2.3)	0 (0.0)	3.93	0.74	มาก
5. การมีอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระแก่ เจ้าหน้าที่ กกต. และเจ้าหน้าที่ ตำรวจในการสอดส่องดูแล การเลือกตั้ง	55 (20.9)	149 (56.6)	45 (17.1)	12 (4.6)	2 (0.8)	3.92	0.79	มาก
6. กกต.ควรเร่งประชาสัมพันธ์ บทบาทขององค์การเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้งเพื่อให้ ประชาชนยอมรับและให้ ความร่วมมือ	123 (46.8)	112 (42.6)	23 (8.7)	5 (1.9)	0 (0.0)	4.34	0.72	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=263)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
7. องค์การเอกชนควรมีบทบาท ในด้านการณรงค์ให้ ประชาชนเป็นแนวร่วมแจ้ง เหตุทุจริตการเลือกตั้ง	118 (44.9)	124 (47.1)	14 (5.3)	6 (2.3)	1 (0.4)	4.34	0.72	มาก
8. บทบาทของอาสาสมัครรับ แจ้งเหตุเป็นการแสดงออกถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน	101 (38.4)	146 (55.6)	13 (4.9)	3 (1.1)	0 (0.0)	4.31	0.62	มาก
9. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการ เลือกตั้งช่วยให้ กกต.มีข้อมูล ประกอบการตรวจสอบการ เลือกตั้งมากขึ้น	53 (20.2)	161 (61.2)	46 (17.5)	3 (1.1)	0 (0.0)	4.00	0.65	มาก
10. ระเบียบปฏิบัติของ กกต. เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการ เลือกตั้งที่มีมาตรฐานชัดเจน จะช่วยให้อาสาสมัครในแต่ละ พื้นที่ปฏิบัติงานเป็น มาตรฐานเดียวกัน	81 (30.9)	145 (55.2)	34 (12.9)	3 (1.1)	0 (0.0)	4.16	0.68	มาก
11. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการ เลือกตั้งทำให้เกิดความเท่า เทียมกันในการหาเสียงของ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	73 (27.7)	139 (52.9)	47 (17.8)	4 (1.5)	0 (0.0)	4.07	0.72	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
	ด้วย อย่าง ยิ่ง	ด้วย	แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
12. การมีอาสาสมัคร สังเกตการณ์การเลือกตั้ง ช่วยให้การสอดส่องดูแลการ เลือกตั้งเป็นไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่	63 (24.0)	148 (56.3)	49 (18.6)	3 (1.1)	0 (0.0)	4.03	0.69	มาก
13. การมีอาสาสมัคร สังเกตการณ์การเลือกตั้ง ทำให้ผู้ที่คิดจะทุจริตการ เลือกตั้งเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำทุจริต	29 (11.0)	117 (44.5)	107 (40.7)	7 (2.7)	3 (1.1)	3.62	0.76	ปานกลาง
*14. การสรรหาอาสาสมัคร สังเกตการณ์การเลือกตั้งที่มี คุณภาพทำได้ยากเพราะไม่ มีคนสนใจที่จะเข้ามา ทำงาน	3 (1.1)	17 (6.5)	52 (19.8)	153 (58.2)	38 (14.4)	2.22	0.81	น้อย
15. องค์การเอกชน กับ กกต. ควรมีการร่วมมือ ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการสนับสนุนการ ทำงานซึ่งกันและกัน	117 (44.5)	135 (51.3)	8 (3.0)	2 (0.8)	1 (0.4)	4.39	0.62	มาก

(n=263)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=263)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
16. การให้องค์การเอกชนเข้ามา ตรวจสอบการเลือกตั้งเป็น การเพิ่มความชอบธรรม ให้แก่ กกต. ในการจัดการ เลือกตั้งว่าเป็นด้วยความ สุจริตเที่ยงธรรม	69 (26.2)	155 (58.9)	27 (10.3)	10 (3.8)	2 (0.8)	4.06	0.76	มาก
17. องค์กรเอกชนตรวจสอบ การเลือกตั้งควรเป็นองค์กร ถาวรทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่มีเลือกตั้งก็ตาม	49 (18.6)	137 (52.1)	51 (19.4)	23 (8.8)	3 (1.1)	3.78	0.89	มาก
*18. การสังเกตการณ์การ เลือกตั้งของอาสาสมัครมี ลักษณะมุ่งจับผิดการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้ง	7 (2.7)	76 (28.9)	85 (32.3)	76 (28.9)	19 (7.2)	2.91	0.98	ปานกลาง
19. องค์กรเอกชนที่เข้าร่วม โครงการตรวจสอบการ เลือกตั้งแต่ละองค์กรควร มีการร่วมมือและมีการ ประสานงานกัน	98 (37.2)	150 (57.0)	12 (4.5)	2 (0.8)	1 (0.4)	4.30	0.63	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=263)

ข้อความ	เห็น	เห็น	ไม่	ไม่	ไม่	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
	ด้วย	ด้วย	แน่ใจ	เห็น	เห็น			
	อย่าง			ด้วย	ด้วย			
	ยิ่ง				ยิ่ง			
*20. การที่ กต. ให้การ สนับสนุนด้านงบประมาณ แก่องค์การเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้ง ทำให้องค์การเอกชนไม่มี ความเป็นอิสระ	33 (12.6)	87 (33.1)	64 (24.3)	64 (24.3)	15 (5.7)	3.22	1.12	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						3.79	0.35	มาก

*** ข้อความเชิงลบ**

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งหมายความว่า หากพิจารณาโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่องค์การเอกชนกับ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรมีการร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน (ข้อ 15) มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.39 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในเรื่องที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรเร่งประชาสัมพันธ์บทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนยอมรับและให้ความร่วมมือ (ข้อ 6) และองค์การเอกชนควรมีบทบาทในด้านการรณรงค์ให้ประชาชนเป็นแนวร่วมแจ้งเหตุทุจริตการเลือกตั้ง (ข้อ 7) โดยมีค่าเฉลี่ย 4.34 เท่ากันทั้ง 2 ข้อ ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัคร ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากประชาชนเพราะยังไม่เข้าใจบทบาทขององค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง (ข้อ 3) น้อยที่สุด ซึ่งเป็นข้อความเชิงลบ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.96

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 7 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามเพศ

(n=263)					
เพศ	จำนวน (คน)	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ชาย	149	3.869	0.338	3.991	0.648
หญิง	114	3.699	0.346		

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามอายุ

(n=263)					
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	1.532	0.511	4.282	0.006*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	259	30.888	0.119		
รวม	262	32.420			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe พบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	S.D.	อายุ			
			1	2	3	4
1. ต่ำกว่า 30 ปี	3.728	.2782	-			
2. 30 - 39 ปี	3.766	.397		-		
3. 40 - 49 ปี	3.884	.393	*		-	
4. 50 ปีขึ้นไป	3.796	.346	*	*		-

(n=263)

1 = อายุต่ำกว่า 30 ปี 2 = อายุ 30 - 39 ปี
3 = อายุ 40 - 49 ปี 4 = อายุ 50 ปีขึ้นไป

จากตารางที่ 8 พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เห็นด้วยกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มากกว่าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และพนักงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอายุ 30 - 39 ปี

พนักงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอายุ 40 - 49 ปี เห็นด้วยกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

สมมติฐานที่ 3 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการ ตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=263)					
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	1.532	0.511	4.282	0.006*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	259	30.888	0.119		
รวม	262	32.420			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe พบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการ ตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับการศึกษา		
			1	2	3
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.711	0.400	-		
2. ปริญญาตรี	3.713	0.329		-	
3. ปริญญาโท หรือสูงกว่า	3.974	0.318	*	*	-

1 = ต่ำกว่าปริญญาตรี

2 = ปริญญาตรี

3 = ปริญญาโท หรือสูงกว่า

จากตารางที่ 10 พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าเห็นด้วยกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามตำแหน่ง

(n=263)					
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	3.853	1.284	11.642	0.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	259	28.568	0.110		
รวม	262	32.420			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามตำแหน่งเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe พบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามตำแหน่ง เป็นรายคู่

(n=263)

ตำแหน่ง	\bar{x}	S.D.	ตำแหน่ง			
			1	2	3	4
1. ปฏิบัติงานระดับต้น	3.645	0.328	-			
2. ปฏิบัติงานระดับกลาง	3.764	0.335		-		
3. บริหารระดับกลาง	4.041	0.362	*	*	-	
4. บริหารระดับสูง	4.076	0.215	*	*		-

1 = ตำแหน่งปฏิบัติงานระดับต้น

2 = ตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลาง

3 = ตำแหน่งบริหารระดับกลาง

4 = ตำแหน่งบริหารระดับสูง

จากตารางที่ 12 พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งบริหารระดับสูงเห็นด้วยกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งปฏิบัติงานระดับต้นและพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลาง

พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งบริหารระดับกลางเห็นด้วยกับบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งปฏิบัติงานระดับต้นและพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลาง

สมมติฐานที่ 5 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการ
ตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน

(n=263)					
แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.359	0.680	5.688	.004*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	260	31.061	0.119		
รวม	262	32.420			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงานเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe พบว่ามีความแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการ
ตรวจสอบการเลือกตั้งในภาพรวม จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน เป็นรายคู่

ระยะเวลาปฏิบัติงาน	\bar{x}	S.D.	ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
			1	2	3
1. 1 ปี	3.756	0.331	-		
2. 2-4 ปี	3.765	0.348		-	
3. 5-8 ปี	3.942	0.374	*	*	-

1 = ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1 ปี

2 = ระยะเวลาปฏิบัติงาน 2 - 4 ปี

3 = ระยะเวลาปฏิบัติงาน 5 - 8 ปี

จากตารางที่ 14 พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 5 - 8 ปี เห็นด้วยกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1 ปี และพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 2 - 4 ปี

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(n=263)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้ง	ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การ เอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	
	r	P
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบ การเลือกตั้ง	-0.066	0.289

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(n=263)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	
	r	P
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง	0.463	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยหลายตัวแปร โดยผลการศึกษามีดังนี้

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากสื่อ 10 ประเภท (สมาชิกในครอบครัว ญาติ เพื่อน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โปสเตอร์ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต และอินทราเน็ต) น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากแหล่งอื่น เช่น จากกฎหมาย ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ สำหรับการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์บทบาทขององค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งผ่านทางสื่อ

ต่าง ๆ ข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด โดยเมื่อพิจารณาจากข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่จะมีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ 41.5) ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุดังกล่าวควรมีการใช้สื่อที่ทันสมัยในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และในปัจจุบัน การเข้าถึงสื่อประเภทดังกล่าวทำได้ง่าย แต่จากผลการวิจัยกลับพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นอินเทอร์เน็ตที่ใช้ภายในหน่วยงานน้อยที่สุด อาจจะเป็นเนื่องจาก เว็บไซต์ หรือรูปแบบการนำเสนอไม่น่าสนใจ ไม่ดึงดูดความสนใจ ทำให้ไม่มีความสนใจที่จะเข้ามาเยี่ยมชม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ อาจจะไม่คุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มอาจจะขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้สื่อประเภทดังกล่าว หรือข้อจำกัดในเรื่องของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อาจจะมีจำนวนไม่เพียงพอต่อผู้ปฏิบัติงาน เมื่อผนวกกับการขาดทักษะ ความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้รู้สึกว่าการใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก จึงยังคงใช้สื่อในรูปแบบเดิม เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือการบอกกล่าวจากเพื่อน เป็นต้น เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลาด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากสื่ออินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างจะต้องปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด จึงเป็นสิ่งที่ผลักดันให้พนักงานจำเป็นจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง รวมถึงต้องศึกษาระเบียบ กฎหมาย ข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับองค์การเอกชนที่จะเข้ามาช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้ง สิ่งนี้จึงทำให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากขึ้น

ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญ และประโยชน์ของการมีองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์การที่ได้รับการบัญญัติไว้ในกฎหมายเป็นการแสดงถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณในการตรวจสอบการเลือกตั้งให้ การปฏิบัติงานตรวจสอบการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและองค์การเอกชนจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และจะต้องสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน เพราะทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งและองค์การเอกชนต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การสอดส่อง ดูแล ให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการซื้อสิทธิ ขายเสียง และการทุจริตการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ การมีองค์การเอกชนเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นตัวแทนของภาคประชาชน จะทำให้การเลือกตั้งมีความชอบธรรมมากยิ่งขึ้น เป็นการแสดงถึงการจัดการเลือกตั้งที่มีได้ดำเนินการ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงองค์กรเดียว ยังมีองค์การเอกชน ภาคประชาชน ให้ความร่วมมือ สอดส่อง ดูแลการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม สิ่งเหล่านี้ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 7 สมมติฐาน ปรากฏว่า ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐาน 5 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 2 สมมติฐาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดโอกาสให้ทุกคนทั้งชายและหญิงเข้ามาปฏิบัติงานในสำนักงานอย่างเสมอภาคกัน นอกจากนี้ แบบแสดงรายละเอียดของงาน

(Job Description) และแบบกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน (Job Specification) ที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาบรรจุพนักงานลงในตำแหน่งงานต่าง ๆ ก็ไม่มีการระบุว่าลักษณะงานดังกล่าวจะต้องเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

สมมติฐานที่ 2 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอายุแตกต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับข้าราชการจากสังกัดอื่นเข้ามาปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งใน ส่วนกลาง ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เคยทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเลือกตั้งมาก่อนที่จะมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแทนพนักงานเหล่านี้จะมีอายุตัว และอายุราชการมาก จึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งมาพอสมควร ทำให้เห็นประโยชน์ของการมีองค์กรเอกชนเข้ามาช่วยเหลือตรวจสอบการเลือกตั้ง เพราะลำพังคณะกรรมการเลือกตั้งองค์กรเดียว ทำหน้าที่ในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้ เป็นไปด้วยความสุจริต เทียบธรรม ปลอดจากการทุจริต การซื้อสิทธิ ขายเสียง คงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชน เข้ามาร่วมสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 3 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ระบบการเมืองการปกครองของประเทศ รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ มีความสามารถในการวิเคราะห์ และมีมุมมองในเรื่องของการตรวจสอบการเลือกตั้งที่กว้างกว่าพนักงานที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า จึงเห็นประโยชน์ขององค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า

สมมติฐานที่ 4 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มี ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีตำแหน่งต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานที่มีตำแหน่งสูง ได้แก่ พนักงานที่มีตำแหน่งบริหารระดับสูง และพนักงานที่มีตำแหน่งบริหารระดับกลาง ซึ่งถือเป็นระดับผู้บริหารขององค์การ กลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเลือกตั้งอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในเรื่องของการกำกับดูแล การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีประสบการณ์การเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มาหลายครั้ง รู้กระบวนการบริหารจัดการเลือกตั้งทั้งระบบ เคยร่วมประสานงานกับบุคลากรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง จึงมองเห็นความสำคัญของการมีองค์การเอกชนเข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 5 พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานเป็นเวลานานจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเลือกตั้งหลายครั้ง จึงทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างจากพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์การเอกชนจะมีระบุไว้ในกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งอยู่แล้ว และพนักงานจะต้องปฏิบัติตามภายใต้กรอบของกฎหมาย ดังนั้น พนักงานจึงรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องดังกล่าวผ่านทางกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติ มากกว่าการรับรู้ผ่านทางสื่อประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารเกี่ยวกับ

องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งอาจเกิดจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่า ลักษณะงานที่พนักงานปฏิบัติอยู่เป็นประจำจะเกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้งทั้งกระบวนการและถือว่าเป็นงานหลักของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พนักงานจำเป็นจะต้องศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจสอบการเลือกตั้งโดยองค์การเอกชนได้มีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและในระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง ดังนั้น พนักงานสามารถจะมองภาพของการมีส่วนร่วมขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งได้ค่อนข้างชัดเจน จึงไม่ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในช่วงที่ใกล้จะมีการเลือกตั้ง ก็เพื่อแจ้ง ระเบียบ กฎหมาย ที่อาจจะมีการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

สมมติฐานที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยิ่งพนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมากจะยิ่งเห็นด้วยกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เนื่องจาก พนักงานทราบวัตถุประสงค์ของการกำหนดให้มีองค์การเอกชนเข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งที่ต้องการให้การจัดการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริต และเที่ยงธรรม ปราศจากการซื้อสิทธิ ขายเสียง ซึ่งเฉพาะคณะกรรมการการเลือกตั้งฝ่ายเดียวคงจะทำได้ยาก เนื่องมาจากข้อจำกัดทั้งทางด้านบุคลากร และงบประมาณ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งกับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรคือ พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนกลาง จำนวน 772 คน โดยเลือกสุ่มจากประชากรตามตำแหน่ง ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งปฏิบัติงานระดับต้น ตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลาง ตำแหน่งบริหารระดับกลางและตำแหน่งบริหารระดับสูง จำนวนทั้งหมด 263 คน ประกอบด้วย พนักงานตำแหน่งปฏิบัติงานระดับต้น 36 คน ตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลาง 184 คน ตำแหน่งบริหารระดับกลาง 28 คน และตำแหน่งบริหารระดับสูง 15 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมครบทั้งหมด 263 คน และนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test สำหรับตัวแปรที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ค่า One Way ANOVA สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยการเปรียบเทียบหาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 อายุเฉลี่ยส่วนใหญ่ต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.6 ดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานระดับกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.2

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งในสื่อทั้ง 10 ประเภท อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.62$) เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด และรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.83$) ในเรื่องที่องค์การเอกชนที่เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง และผู้ที่เป็นอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องผ่านการอบรมก่อนการปฏิบัติงาน

สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งโดยภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งมาก ($\bar{X} = 3.79$) ในเรื่องที่องค์การเอกชนกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรมีการร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน คณะกรรมการการเลือกตั้งควรเร่งประชาสัมพันธ์บทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนยอมรับและให้ความร่วมมือ และองค์การเอกชนควรมีบทบาทในด้านการณรงค์ให้ประชาชนเป็นแนวร่วมแจ้งเหตุทุจริตการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 7 สมมติฐาน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานมีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานในภาพรวมได้ ตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานโดยรวม

ตัวแปรอิสระ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.648		✓
2. อายุ	.006*	✓	
3. ระดับการศึกษา	.000*	✓	
4. ตำแหน่ง	.000*	✓	
5. ระยะเวลาปฏิบัติงาน	.004*	✓	
6. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ เกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบ การเลือกตั้ง	.286		✓
7. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท ขององค์การเอกชนในการตรวจสอบ การเลือกตั้ง	.000*	✓	

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากแหล่งสื่อทั้ง 10 ประเภท (สมาชิก

ในครอบครัว ญาติ เพื่อน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ไปสเตอร์ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต และ อินทราเน็ต) น้อย โดยเฉพาะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรที่ทันสมัย พนักงานสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว แต่จากการวิจัยพบว่า พนักงานได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด นอกจากนี้ ในสื่อประเภทต่าง ๆ ก็ยังพบว่า พนักงานได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งน้อยเช่นกัน ซึ่งในเรื่องดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ บทบาทและผลงานขององค์การเอกชนที่เข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอแม้แต่ในช่วงที่ไม่มี การเลือกตั้งก็ตาม ปรับปรุง พัฒนารูปแบบสื่อที่ใช้ให้มีความเหมาะสม เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเสียงตามสาย สำหรับอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต ควรปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอ ปรับปรุงเว็บไซต์ให้น่าสนใจ ดึงดูดให้มีผู้เข้ามาเยี่ยมชม เพื่อให้พนักงาน และประชาชนทั่วไปได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การยอมรับ และให้ความร่วมมือกับองค์การเอกชนในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่า ผลการวิจัยจะพบว่า พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากเนื่องจากเป็นเรื่องที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายว่าจะต้องมี องค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง แต่ในบางประเด็นพนักงานยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน เช่น ในประเด็นอาสาสมัครที่ได้รับแต่งตั้งให้เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ ประเด็นองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งไม่มีหน้าที่สอดส่องดูแลข้าราชการวางตัวเป็นกลางทางการเมืองหรือไม่ พบว่า มีผู้ตอบถูกเป็นจำนวนน้อยมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคำถามที่ถามบ่อย เพื่อให้พนักงานในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่ถูกต้อง รวมทั้งควรสอดแทรกความรู้ รวมถึง กฎระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่อาจจะมีการแก้ไข ในการฝึกอบรมพนักงานในโครงการอบรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้มีพนักงานมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น ทั้งในแง่ของที่มาขององค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องให้องค์การเอกชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการเลือกตั้ง อันจะเป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการร่วมปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริต และเที่ยงธรรม อย่างแท้จริง

3. ในประเด็นความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ซึ่งในภาพรวม พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับบทบาทขององค์กรเอกชนในเรื่องดังกล่าว พนักงานยังเห็นความสำคัญของการมีองค์กรเอกชนที่จะเข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง แม้ในบางประเด็นที่เป็นคำถามเชิงลบ เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงลักษณะที่อาจจะเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการปฏิบัติงานขององค์กรเอกชน แต่พนักงานก็ยังคงมีความเชื่อมั่นว่า ปัญหา อุปสรรคดังกล่าวจะไม่ใช่ปัญหาต่อการปฏิบัติงานขององค์กรเอกชน หรือเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรปรับปรุงแก้ไข บทบาทขององค์กรเอกชนที่ยังเป็นข้อบกพร่อง หรือเป็นปัญหาอุปสรรค เช่น ประเด็นการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่ควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ถูกมองว่าเป็นการทำให้องค์กรเอกชนขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงานเพราะต้องคอยรับงบประมาณสนับสนุนจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องประสานความเข้าใจ และมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชน ทั้งในเรื่องของการกำหนดกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง และการร่วมกันกำหนดบทบาทที่เหมาะสม เพื่อให้องค์กรเอกชนสามารถดำเนินการตรวจสอบการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มอื่นที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ทราบถึงความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง อันจะนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานหรือบทบาทขององค์กรเอกชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

2. ควรทำการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรเอกชนที่เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่จะนำมาปรับปรุง พัฒนา บทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการเลือกตั้ง เช่น ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้นำองค์กรเอกชน เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระมล ทองธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และ ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. 2531. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: มาสเตอร์เพลส.

ขจรศักดิ์ เสวกโกเมศ. 2544. ทางสองแพร่งของการมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในการเลือกตั้ง: ศึกษากรณีเครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง (ศป.กต.). กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณิน บุญสุวรรณ. 2548. ปทานุกรมศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตาต้อพิมพ์ลิเคชั่น จำกัด.

โคทม อาริยา. 2542. บทบาททางการเมืองขององค์กรเอกชน. ม.ป.ท.

งามพิศ สัตย์สงวน. 2538. หลักมานุษยวิทยาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา.

จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร. 2542. พลวัตองค์กรพัฒนาเอกชนไทย. ใน ณรงค์ เพชรประเสริฐยิ่ง. (บรรณาธิการ). เอ็นจีโอ 2000. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรรยา สุภาพ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2537. เอกสารการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร แทนตำแหน่งที่ว่าง 14 สิงหาคม 2526. กรุงเทพมหานคร: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

จำรอง เงินดี. 2534. เอกสารการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จำเรียง ภาวิจิตร. 2526. “สาธารณสมบัติ” เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สารมวลชน จำกัด.

- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และ คณะ. 2540. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทพนม เมืองแมน. 2529. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นพมาศ ชีรเวทิน. 2539. **จิตวิทยาสังคมกับชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล ทับจุมพล, จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร และ ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์. 2541. **รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง: ศึกษาจากศักยภาพและความสนใจในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งขององค์การเอกชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2535. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ และทำปกเจริญผล.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2547. **การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window Version 10-12**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส.พี.เอ็น การพิมพ์ จำกัด.
- พวงรัตน์ ประทีปรัตน์. 2540. **การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ คณะ. 2547. **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และประชาชนในการเลือกตั้งระบบใหม่ตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2531. **การวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น**. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ไพฑูรย์ บุญวัฒน์. 2538. การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ภัทรฤดี ครอบชนม์ (บรรณาธิการ). 2547. เอกสารชุดฝึกอบรม การเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภูมิธรรม เวชยชัย. 2527. “องค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทย: สถานภาพ บทบาท และปัญหา”. ในพัฒนาสังคม. ม.ป.ท.
- มนตรี จุฬาวัดเนทล. 2537. ระบบการวิจัยและพัฒนาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มานิตย์ นवलลอ. 2543. การรณรงค์เพื่อต่อต้านการซื้อสิทธิ-ขายเสียง: ทฤษฎีและปฏิบัติ. ใน จำรอง เงินดี (บรรณาธิการ). วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม, หน้า 66-68.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540. การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- รัชนี นพเกตุ. 2539. จิตวิทยาทั่วไปเรื่องการรับรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- เรื่อนแก้ว ภัทรนุประวัติ. 2542. สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธนาเพลสแอนด์กราฟฟิค.
- วัชรวิไล ไซยสาร. 2544. ระบบการเลือกตั้งกับนักการเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.

- วิจิตร วัชรภรณ์. 2545. ความคิดเห็นของข้าราชการรัฐสภาที่มีต่อบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เวชยันต์ วัฒนกุล. 2546. การยอมรับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาเฉพาะเขตเลือกตั้งบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมพร เทพสิทธิ์า. 2543. กระบวนการประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2538. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- สราลี ศิริมาดี. 2545. บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมขององค์การเอกชนในกระบวนการเลือกตั้ง: ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 4 มีนาคม 2543. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริอร วิชชาวุธ. 2544. จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันทน์เอม. 2544. จิตวิทยาทั่วไป ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: บริษัทไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุภาพ นัฏราภรณ์. 2539. การสอนคหกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริชัย หวันแก้ว. 2527. “ปัญหาพัฒนาสังคมไทย” ใน คมสัน หุตะแพทย์. (บรรณาธิการ). พัฒนาสังคม. ม.ป.ท.
- สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม. 2533. เส้นทางสู่การเป็นนักพัฒนามืออาชีพ. ม.ป.ท.

สถาบันพระปกเกล้า. 2544. รายงานการวิจัยเรื่อง บทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อปรับปรุงระบบการเลือกตั้งที่ดีขึ้น. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรโสภณ จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2542. บทบาททางการเมืองขององค์การเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท.

_____. 2542. ระเบียบ ประกาศ คณะกรรมการการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส ทู อาร์ กรุ๊ป จำกัด.

_____. 2545. 4 ปี กกต. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพฯ) จำกัด.

_____. 2547. คู่มือการปฏิบัติงานในการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์การเอกชน. ม.ป.ท.

_____. 2547. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2546. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหายบสื่อการพิมพ์.

_____. ม.ป.ป. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการขอให้รับรอง การรับรอง และการเพิกถอนการรับรององค์การเอกชนที่ช่วยเหลือในการตรวจสอบการเลือกตั้ง พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (อัครา)

อมรา พงศาพิชญ์ และ คณะ. 2543. รายงานการประเมินผลการณรงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้านกิจการการมีส่วนร่วม. ม.ป.ท.

อุทัย หิรัญโต. 2526. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

Bloom, B.S. (ed) 1984. **Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I, Cognitive Domain.** New York: Longman.

Clarke, G. 1995. **Participation and Protest: The Roles of The NGOs in the Philippines.**

Ph.D. Thesis. London: SOAS. อ้างถึงใน นฤมล ทับจุมพล, จตุรงค์ บุญขรัตนสุนทร และ ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์. 2541. รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง: ศึกษาจากศักยภาพและความสนใจในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งขององค์กรเอกชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Levinson, D.J. 1971. **Role Personality and Social Structure in the organization Setting.**

New York: Random House Inc. อ้างถึงใน เวชยันต์ วัฒนกุล. 2546. การยอมรับบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาเฉพาะเขตเลือกตั้งบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Oskamp, S. 1977. **Attitude and Opinions.** New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชน
ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการ
ตรวจสอบการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการ
เลือกตั้ง

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลต่อสถานภาพของท่านแต่อย่างใด จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์
สำหรับนำไปวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยต่อไป และขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

น.ส. อุไร มโนหรรทัด

นิสิตปริญญาโท ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง **ความคิดเห็นของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การ
เอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง**

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ..... ปี

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท หรือสูงกว่า

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่ง

ปฏิบัติงานระดับต้น (ตำแหน่งที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยผู้สำเร็จการศึกษา
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี)

ปฏิบัติงานระดับกลาง (ตำแหน่งที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยผู้สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป)

บริหารระดับกลาง (รองผู้อำนวยการสำนัก, ผู้อำนวยการฝ่าย, ผู้อำนวยการศูนย์,
ผู้อำนวยการสำนักงาน และตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่า)

บริหารระดับสูง (เลขานุการ, รองเลขานุการ, ผู้อำนวยการ, ผู้อำนวยการสำนัก,
ผู้ตรวจการ, ผู้ตรวจสอบภายใน และตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะ
เทียบเท่า)

5. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปี

ส่วนที่ 2 : การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งจากสื่อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (กรุณาตอบทุกข้อ)

ชนิดของสื่อ	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. สมาชิกในครอบครัว			
2. ญาติ			
3. เพื่อน			
4. หนังสือพิมพ์			
5. วิทยุ			
6. โทรทัศน์			
7. โปสเตอร์			
8. แผ่นพับ			
9. อินเทอร์เน็ต			
10. อินทราเน็ต			

ส่วนที่ 3 : ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่าน

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. องค์การเอกชน คือ กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกัน มีบทบาทในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมหรือเพื่อสาธารณะประโยชน์		
2. องค์การเอกชนที่ประสงค์จะเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องได้รับการรับรองจาก กกต.		
3. องค์การเอกชนที่จะเข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง		
4. หากองค์การเอกชนมีการกระทำอันมีลักษณะไม่เป็นกลางทางการเมือง กกต. สามารถเพิกถอนการรับรองได้.		
5. องค์การเอกชนที่เข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เมื่อทำโครงการตรวจสอบการเลือกตั้งเสนอมายัง กกต		
6. การตรวจสอบการเลือกตั้ง มี 3 กิจกรรม ได้แก่ การรับแจ้งเหตุ, การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
7. ผู้ที่จะเป็นอาสาสมัครตรวจสอบการเลือกตั้งต้องผ่านการอบรมก่อนการปฏิบัติงาน		
8. อาสาสมัครที่ได้รับแต่งตั้งให้เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้งจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา		
9. องค์กรเอกชนจะเข้ามาช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งเฉพาะการเลือกตั้ง ส.ส. เท่านั้น		
10. การสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะเริ่มตั้งแต่ก่อนวันลงคะแนนจนกระทั่งถึงสิ้นสุดการนับคะแนน		
11. อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งสามารถเข้าไปในที่เลือกตั้งได้ โดยนั่งประจำในจุดที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดให้		
12. ในวันเลือกตั้ง หากอาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งพบเห็นเหตุการณ์ที่สื่อว่าจะมีการทุจริต สามารถทักท้วงได้ทันที		
13. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เป็นการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง		
14. อาสาสมัครสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง สามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหลักฐานให้ได้		
15. อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งจะร่วมกิจกรรมกับ กกต. ในการส่งเสริมให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งโดยอิสระ ปลอดภัย และอำนาจเงินตรา		
16. อาสาสมัครขององค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง มีบทบาทช่วย กกต. ในการเผยแพร่ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน		
17. องค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้งไม่มีหน้าที่สอดส่องดูแลว่าข้าราชการวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้งหรือไม่		
18. ช่วยณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนไปตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีความถูกต้อง		
19. เครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง หรือ พีเน็ต เป็นหนึ่งในองค์กรเอกชนที่มีบทบาทในการตรวจสอบการเลือกตั้งที่ผ่านมา		
20. เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลง องค์กรเอกชนที่ตรวจสอบการเลือกตั้งจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานให้ กกต. ทราบทุกครั้ง		

ส่วนที่ 4 : ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การแจ้งเหตุต่ออาสาสมัครรับแจ้งเหตุ เป็นการเพิ่มช่องทางการแจ้งเหตุ ให้กับประชาชน นอกเหนือจากการ แจ้งต่อ กกต. หรือ ตำรวจ					
2. อาสาสมัครรับแจ้งเหตุควรมีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการ เลือกตั้งเป็นอย่างดี					
3. การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัคร ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจาก ประชาชน เพราะยังไม่เข้าใจใน บทบาทขององค์กรเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้ง					
4. ข้อมูลการทุจริตการเลือกตั้งที่ได้ จากการรับแจ้งเหตุเป็นข้อมูลที่จะ นำไปสู่การดำเนินการทางกฎหมาย ต่อผู้กระทำความผิดได้					
5. การมีอาสาสมัครรับแจ้งเหตุเป็นการ ช่วยแบ่งเบาภาระแก่เจ้าหน้าที่ กกต. และเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้ง					
6. กกต. ควรเร่งประชาสัมพันธ์บทบาท ขององค์กรเอกชนตรวจสอบการ เลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนยอมรับ และให้ความร่วมมือ					
7. องค์กรเอกชนควรมีบทบาทใน ด้านการณรงค์ให้ประชาชนเป็น แนวร่วมแจ้งเหตุทุจริตการเลือกตั้ง					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8. บทบาทของอาสาสมัครรับแจ้งเหตุ เป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน					
9. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ช่วยให้ กกต. มีข้อมูลประกอบการ ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง มากขึ้น					
10. ระเบียบปฏิบัติของ กกต. เกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ที่มีมาตรฐานชัดเจน จะช่วยให้ อาสาสมัครในแต่ละพื้นที่ ปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน					
11. การสำรวจค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในการ หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
12. การมีอาสาสมัครสังเกตการณ์ การเลือกตั้ง ช่วยให้การสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้ง เป็นไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่					
13. การมีอาสาสมัครสังเกตการณ์ การเลือกตั้ง ทำให้ผู้ที่คิดจะทุจริต การเลือกตั้ง เกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำทุจริต					
14. การสรรหาอาสาสมัครสังเกตการณ์ การเลือกตั้งที่มีคุณภาพ ทำได้ยาก เพราะไม่มีคนสนใจที่จะเข้ามา ทำงาน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
15. องค์กรเอกชน กับ กกต. ควรมี การร่วมมือประสานงานกันอย่าง ใกล้ชิด และมีการสนับสนุนการ ทำงานซึ่งกันและกัน					
16. การให้องค์กรเอกชนเข้ามา ตรวจสอบการเลือกตั้งเป็นการเพิ่ม ความชอบธรรมให้แก่ กกต. ในการ จัดการเลือกตั้งว่าเป็นไปด้วย ความสุจริตเที่ยงธรรม					
17. องค์กรเอกชนตรวจสอบ การเลือกตั้งควรเป็นองค์กรถาวร ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่มี การเลือกตั้งก็ตาม					
18. การสังเกตการณ์การเลือกตั้งของ อาสาสมัครมีลักษณะมุ่งจับผิดการ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้ง					
19. องค์กรเอกชนที่เข้าร่วมโครงการ ตรวจสอบการเลือกตั้งแต่ละ องค์กร ควรมีการร่วมมือและมีการ ประสานงานกัน					
20. การที่ กกต. ให้การสนับสนุนด้าน งบประมาณแก่องค์กรเอกชน ตรวจสอบการเลือกตั้ง ทำให้ องค์กรเอกชนไม่มีความเป็นอิสระ ในการปฏิบัติงาน					

ภาคผนวก ข

แสดงค่าความเชื่อถือรายข้อ (Item Analysis) และ
ค่าความเชื่อมั่นรวม (Reliability) ของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่าจำนวน ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของพนักงาน
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับองค์การเอกชนตรวจสอบการ
เลือกตั้ง

Item	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.4814	.8635
2	.5113	.8612
3	.4180	.8692
4	.7306	.8430
5	.6193	.8529
6	.6786	.8475
7	.5992	.8546
8	.5046	.8618
9	.6865	.8492
10	.6441	.8518

Alpha = .8683

ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่าจำนวน ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของพนักงานสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบ
การเลือกตั้ง

Item	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.4607	.8177
2	.5478	.8148
3	.0000	.8305
4	.6388	.8085
5	.4957	.8170
6	.0000	.8305
7	.3338	.8243
8	.4949	.8181
9	.2894	.8263
10	.3372	.8246
11	.4173	.8199
12	.4919	.8158
13	.3338	.8243
14	.6247	.8068
15	.0000	.8305
16	.7934	.7947
17	.1157	.8367
18	.4919	.8158
19	.2894	.8263
20	.4028	.8222

Alpha = .8282

ตารางผนวกที่ 3 แสดงค่าจำนวน ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีต่อบทบาทขององค์การเอกชนในการตรวจสอบ
การเลือกตั้ง

Item	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.5608	.8356
2	.5160	.8368
3	.1611	.8508
4	.4703	.8383
5	.7110	.8243
6	.4733	.8383
7	.5024	.8368
8	.6227	.8361
9	.6954	.8280
10	.4317	.8404
11	.6261	.8332
12	.6132	.8337
13	.2084	.8480
14	-.0151	.8603
15	.4184	.8422
16	.5928	.8348
17	.5751	.8335
18	.3292	.8466
19	.1719	.8487
20	.2545	.8523

Alpha = .8470